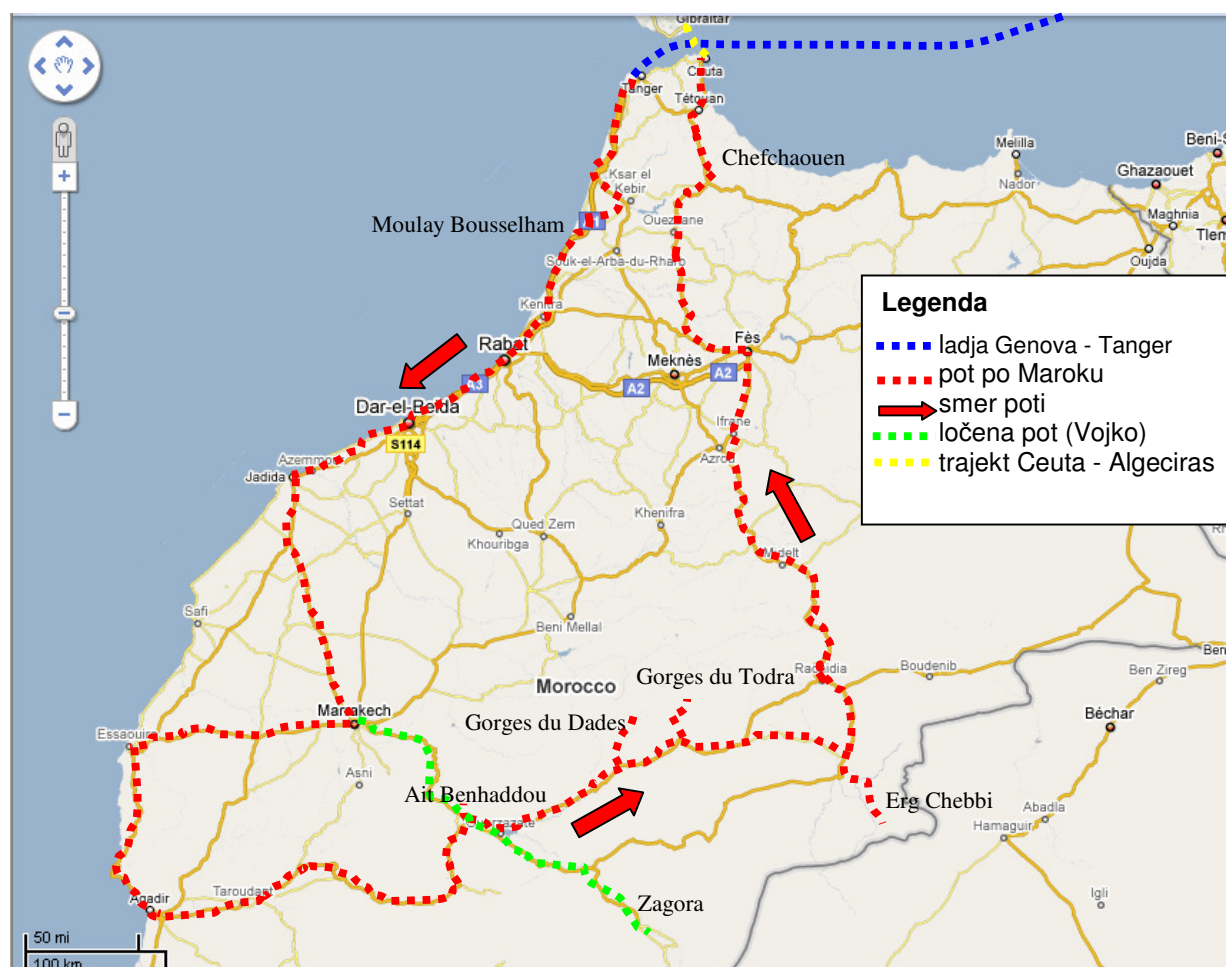

MAROKO 12.12.2008 – 04.01.2009

Že dolgo je v meni zorela ideja, da jo mahnamo na dopust v Maroko, zato sem v Italiji že pred leti kupil zemljevid in Maroko vsaj virtualno s prstom po zemljevidu že dobro prepotoval. Ideja je postajala bolj in bolj oprijemljiva, še posebno po potovanjih predsednika CCS kluba Alfija in kasneje še člana karavaning foruma Cveta. Odločitev je torej padla, gremo v Maroko. Problem je bil seveda kdaj. Zaradi pomanjkanja ženinenga dopusta in čim manj izostanka sina iz šole, smo se odločili za decembrski čas. Veliko je tudi pripomoglo dejstvo, da tako ali tako polovico decembra begam okoli poslovnih partnerjev in se seveda ne morem izogniti malce prepogostem gledanju v dno kozarca. Letos so tako dobile svojo vlogo čestitke in sredstva namesto nakupa daril namenjena akciji za zmanjšanje nasilja nad otroki. V zakup smo seveda morali vzeti dejstvo, da je v tem času dan kratek in da je, vsaj po dobljenih informacijah iz različnih virov, nočna vožnja po Maroku tvegano opravilo. Torej gremo, ideji sta se pridružila še Vojko in Ivan in tako smo že poleti nabavili karte za ladjo Genova – Tanger. V vmesnem času sem tudi izdelal načrt potovanja, ki pa je potem skupaj z zemljevidom čudežno izginil. Po večdnevnem iskanju je bila dejanja obtožena moja boljša polovica Andreja, ki je v silni vnemi po odstranjevanju časopisov, reklam in revij preventivno (sicer nehote) odstranila tudi moj zemljevid in načrt poti. Ker so bili zadnji tedni v službi zelo naporni, sem čas za ponovno izdelavo razreza poti, prestavil kar na čas plutja z ladjo.

Naša majhna ekspedicija je tako štela tri različne avtodome znamke HYMER, štiričlansko Vojkovo družino + (Vojko, Mojca, Jernej, Erazem + štirinožna čuvajka Hipi pasme rodezijski grebenar), štiričlansko Ivanovo družino (Ivan, Lidija, Tilen, Jan) in seveda tudi mojo (Božidar, Andreja, Anja, Jernej). Ker je moja Anja že odraslo dekle (v cvetu študija) smo imeli od otrok s seboj kar pet moških razgrajčev v starosti od 7 do 11 let.

1. dan – petek, 12.12.2008

Po še celodnevem garanju v službi in popoldanskem natovarjanju (kot vedno preveč nabavljenih) stvari v avto, smo se z nekaj komunikacijskimi težavami le odpravili tam nekje po 19. uri na pot. Z Ivanom sva se dobila na avtocesti (počivališče Lopata), vmes pa je Vojko ugotovil, da ne najde svojega potnega lista. Pa smo tam. Še preden smo šli, se je zalomilo. Vseeno sva nadaljevala pot, se vmes ustavila še v kampu na Ježici, kjer so nas čakali zemljevidi Maroka in tam nekje pri Uncu naju je ujel odrešilni Vojkov klic: »Našel sem potni list, je bil odložen med DVD – je.« Bravo, dobimo se pri Gardskem jezeru, kjer bomo prespali na standardnem mestu tik ob jezeru pri kampu San Francesco.

2. dan – sobota 13.12.2008

Dopoldne smo jo mahnili proti Genovi in bolj ko smo se bližali, več je bilo snega v okolici. Malce narobe svet. Na ovinkasti cesti pred Genovo, ki naj bi bila avtocesta (?) smo pot skoraj končali že na začetku, saj se je neposredno pred Vojkom voznik iznenada odločil, da bo ustavil. Ker je bila po obeh pasovih nepretrgana kolona, izogib ni bil mogoč in milimetri so manjkali, da bi vsi skupaj končali na RAI med novicami o novem verižnem trčenju. Pot v luko je dobro označena, tako da smo brez težav zapeljali v nekakšen podhod v kolono za čekiranje kart. Pred in za nami je bilo vse polno razdrapanih kombijev naloženih v nemogoče višine in abstraktne oblike. Nekateri so kombije kar pustili v vrsti, tako da smo morali med njimi voziti slalom iz pasu na pas. Pri izhodu iz podhoda sta dva delavca v kabinah preverjala karte nam nalepila nalepko TANGERI in izročila nekakšne formularje za izpolniti. Žal smo tu vsi malo premalo poslušali, kar se je kasneje izkazalo za napako.

Čakanje v Genovi

Postojanka na ladji

Čakanje v vrsti smo različno preživeli in ko bi že ob 18. uri morali odpluti, smo se šele začeli nalagati. Vojko pred mano je že prišel na ladjo, meni pa se je zalomilo.

Policist na kontroli pred vstopom na ladjo je vztrajno zahteval nekakšen žig in ker ni znal drugega kot italijansko je trajalo kar nekaj časa, da sva se razumela.

Formularje, ki smo jih dobili in tudi vestno izpolnili, bi morali dati žigosati policiji. In tako sva z Ivanom zapeljala iz vrste in se peš odpravila nazaj v policijsko pisarno, kjer policist seveda potnih listov še pogledal ni, ampak je na te bele formularje udaril žig in to je to. Potem je potekalo vkrcanje brez problemov, razen da sem ponovno s previsom AD potegnil po tleh. Hitro smo dobili karte kabin, le z eno napako, da naše niso odpirale vrat. Na recepciji so mi karte ponovno namagnetili, vendar še vedno ni šlo, tako da smo morali dobiti drugo kabino, ki pa je bila seveda v bližini strojev, tako da je bilo kar hrupno in predvsem vroče za znoret. Tele ladje so res čudne, poleti žge klima tako, da te zebe, pozimi pa ne moreš spati zaradi vročine.

Na ladji so prevladovali Maročani s svojimi številnimi otroci, Evropejcev nas je bilo samo za vzorec. Tudi tu smo na recepciji dvignili formularje, tokrat seveda za maroške državne organe in sicer za vsako osebo formular velikosti A5 in za vozilo zelen dokument v treh samokopirnih izvodih. O teh dokumentih sem se že pozanimal po internetu, tako da smo zelen dokument izpolnili že doma, ker sem ga snel z internetne strani maroške carine. Izpluli smo šele ob 20.30 uri. Vožnja je bila sprva malce zibajoča, vendar se je zadeva umirila in ko smo naslednje dopoldne pristali v Barceloni, je že sijalo sonce.

3. dan – nedelja 14.12.2008

Ta dan smo na ladji izkoristili za žur in smo malce izpraznili zaloge opojnih pijač, ki smo jih prinesli na ladjo. Ivan pa je poskrbel za mulce, ker je v Barceloni iz AD privlekel kar televizijo, da so lahko igrali igrice »na večje« in seveda niso imeli niti časa za hrano. Hrana na ladji je bila poglavje zase. Ko se je odprla samopostrežna restavracija, so vsi navalili, kot da je stvar zastoj. Bilo mi je malo čudno, da vsi jedo v restavraciji in sem šel končno le vprašat na recepcijo, kako je urejeno s hrano. Malce so bili začudeni in mi prijazno razložili, da če potujem v Tanger, je hrana v ceni karte, le karto moraš pokazati pri blagajni. Bravo, vestno smo pregledali karte a podatka o polnem penzionu ni bilo nikjer. Seveda nismo bili žalostni, ker smo prihranili nekaj evrov, le čakanje v vrsti na vsak obrok (cca 30 - 45 minut) je bilo rahlo odbijajoče.

So pa imeli Maročani zanimiv sistem čakanja na hrano. Žene so z otroci zasedle mize, v vrsti so čakali samo moški, naložili pladnje za vse in takrat so prišle žene in odnesle pladnje. Vrste zato niso bile nič krajše, le proste mize včasih ni bilo na razpolago. Vmes so se moški zaradi prerivanja še malo prepirali, enkrat je skoraj prišlo do pretepa.

4. dan – ponedeljek, 15.12.2008

Vožnja bo krajša, saj bomo po informacijah recepcije pristali dve uri prej, kot je v voznem redu. Imajo pa res raztegljiv red vožnje, štartamo skoraj tri ure kasneje, pristanemo dve uri prej.

Ob pristanku običajna gneča, le v garaži se skoraj zadušimo. Vsi »kurblajo« te svoje stare gare, da je bilo veselje in je megla izpušnih plinov v celoti prekrila garažo. Ampak presenetljivo, brez vsakršne pomoči ali urejanja prometa s strani osebja, se je garaža spraznila v rekordno kratkem času.

Vmesni postanek v Barceloni

Čakanje na pristanek v Tangerju

Vse domačine so ob prihodu usmerili desno, le nas tri z AD levo. Policaji so nas ves čas lepo usmerjali in brez ustavljanja smo se pripeljali do meje. Ker so vsi pripovedovali, enako tudi na internetu in v vodiču, da je na meji cel kup vsiljivcev, ki hočejo na tebi zaslužiti, sem kar malce z nelagodjem pripeljal na mejo. Takoj so bili ob avtomobilu trije, eden brez uniforme, eden v nekakšni kvazi uniformi in eden v umazani carinski uniformi. Hoteli so potne liste a jih nisem dal, nakar me je tisti v umazani carinski uniformi po bežnem pogledu na potne liste v moji roki, začel naganjati nazaj. Seveda nisem kazal velike volje za obračanjem, vendar je pristopil še policaj (vsaj mislim da je to bil) in me energično nagnal nazaj, za mano pa še Vojka in Ivana. Ko smo se peljali nazaj, je k nam pristopil drug policist in vprašal kam gremo. Kazali smo potne liste in se zmenili le, da moramo na policijo in da naj parkiramo. Seveda smo parkirali, vprašali drugega policaja kam in kako in ta me je najprej vprašal, če sem na ladji samo spal. V recepciji bi namreč morali pri maroškem policistu oddati osebne formularje in dobiti žig v potni list. In tako smo jo v spremstvu prijaznega policaja primahali nazaj pred ladjo, tam zaradi manevriranja ladje in odpiranja drugih vrat malo čakali, se povzpeli nazaj v šesto nadstropje v recepcijo in skupaj še z dvema enako pametnima čakali, da je maroški policaj prišel nazaj na ladjo, priklopil notebook in nas poštempljal. Ni bil najbojše volje in ko smo se v vrsti nekaj hahljali, je kar malo zarenčal. Po koncu postopka sta za nami pridvela še dva Američana, ki pa nista imela niti formularjev. Kako sta uredila, nismo čakali. Tako opremljeni smo pridrveli nazaj na mejo in usmerili so nas levo od prejšnjega prehoda na drug prehod. Tu smo malo čakali, prišel je carinik in nam vzel zeleni dokument za vozilo, vmes je Vojko izvedel, da moramo vozniki v prvo nadstropje na policijo, da ponovno žigosamo potni list. Po ponovnem žigosanju potnih listov smo se vrnili v avto, malo počakali, da smo dobili potrjen obrazec za avto in postopek je bil končan. Nihče ni pogledal v avto, nihče ni pogledal potnih listov potnikov. Takoj čez mejo je cel kup menjalnic, kjer smo menjali nekaj denarja (1 EUR = cca 11 MAD). Potem je padla dilema ali gremo prenočevat kar k mošaji, kot nam je svetoval Marko ali poiščemo kamp Miramonte. Odločili smo se za kamp in ker smo vedeli samo približno lokacijo (načrt mesta v vodiču) je bila to kar prava avantura. Po dvakratnem ustavljanju in po ročnem zabavnem razpravljanju z domačini, smo vsaj okvirno vedeli za smer in se v precej kaosnem prometu prebijali naprej. Sem se kar hitro vživel in sem veselo hupal in se rinil čez križišča. Pešci tu ne vedo, kaj je zelena luč, kaj križišče. Gredo čez cesto, ko jih prime. Andreja (ki na poti še ni poskusila alkohola) je ravno rekla, da bo spila cel

liter vina, če bomo v tem kaosu sploh našli kamp in če ta kamp sploh dela. Komaj je to izgovorila, že sem zagledal tablo za hotel in kamp Miramonte. Zadnji del poti skozi zelo, zelo ozke uličice je pred nami tekel mladenič in ko smo se ustavili pred železnimi vrati dostopa do kampa, je seveda hotel plačilo. Najprej sem mu dal evro, pa ni bilo dovolj, pa dva, tri, pet in še je hotel več. Že pet evrov je bilo veliko preveč, zato sem zaprl okno a je šel po plačilo še k Vojku in Ivanu, ki pa sta ga ignorirala. Po strmi in zaviti cesti smo se spustili v kamp in pri recepciji doživeli novo birokracijsko dogodivščino. Ponovno izpolnjevanje formularjev z isto vsebino kot za carino, pa dodatno prepisovanje in preverjanje potnih listov. Ne vem kdo, ampak eden od nas treh zagotovo, je dobil idejo, da že ne bo pisal za vse in po liniji najmanjšega odpora mulcev nismo prijavili. Nakar so nas seveda kontrolirali in za 1,5 evra nam je bilo precej nerodno, ko smo prijavljali še otroke. Nato je padla še zdravica na srečen prihod in pobrali smo se vsak v svojo »kočijo«.

5. dan – torek, 16.12.2008

Kamp je bil beden, sanitarije razsute, plačal pa sem za vse 140 MAD. Pred odhodom smo imeli še (bolj Ivan ob Vojkovi pomoči) operacijski poseg na Ivanovem avtodomu. Že ob prihodu v kamp je govoril, da mu je nekaj počilo zadaj in da je verjetno z levo zračno blazino nekaj narobe. Po dvigu in odstranitvi kolesa smo ugotovili, da je spustila dovodna cevka za zrak in je zaradi nadaljevanja vožnje preribalo blazino. Sledila je demontaža zračne blazine in potem še demontaža kolesa in blazine na drugi strani. Nekaj stvari iz njegovega vozila smo še prestavili v najina in stvar je bila zaenkrat rešena.

Kamp Miramonte v Tangerju

Demontaža zračnih vzmeti

Sledila je še adrenalinska vožnja navzgor iz kampa, saj smo po serpentinah tiščali gas na vso moč, da se slučajno ne bi ustavili in zakopali sredi strmine. Zadeva je uspela in skozi Tanger smo se usmerili proti jugu. Vmes smo se na izhodu iz Tangerja ustavili za nakup kruha v trgovskem centru, vendar so naše »kamere« (tudi z našo pomočjo) nakup kruha uspešno spremenile v vsesplošni šoping. Ob centru je tudi črpalka, s tem da Maročani niso nafte nič pocenili, še vedno je 7,2 MAD/l. Po AC smo jo mahnili do Asilaha, Je pa vožnja po maroških avtocestah svojevrstno doživetje. Ograja je delno betonska, kjer pa so si privoščili žično mrežo, so po večini ostali samo nosilni stebri. Ponekod so podrti tudi deli betonske ograje in posledično se po AC sprehaja staro in mlado, enkrat so čez AC gonili celo živino.

V Asilah smo se pripeljali zelo poznavalsko, saj smo prevozili celo naselje po gornji cesti in ko se je cesta spustila na koncu mesta do morja, smo lepo zavili nazaj na obalno promenado in se pripeljali na velik makadamski parkirni prostor pod Medino.

Parkirišče ob Medini, kjer se lahko tudi prespi

Sprejem na parkirišču

Tu je že bilo parkiranih nekaj avtodomov. Ob vstopu so nas ustavili in ko smo jim razložili, da tam ne mislimo spati, nam tudi niso ničesar zaračunali. Takoj je bil pri nas kar dobro angleško govoreči Abdul, ki nam je ponudil vodenje po medini za 60 dirhamov za vse. Sprejeli smo, čeprav bi si zadevo lahko enako uspešno oziroma bolje ogledali s pomočjo Lonely planeta. Počasi se učimo. Med pripravo na ogled, so nam poskušali prodati še cel kup stvari, otroci so se veselo slikali z opico, mi smo seveda to slikanje morali plačati.

Medina je lepo urejena, lepe bele hiše z modrimi dodatki, prav očarljivo, predvsem pa neverjetno čisto. Naš vodič se ni preveč naprezal s podatki, ni pa nam pozabil pokazati palačo »bad guy-a« (Er Raissouli – eden najbolj znanih roparjev teh krajev in gorovja Rif) in povedati, da se tu vsako leto avgusta odvija kulturni festival, ko mesto preplavijo različni artisti, glasbeniki, slikarji in drugi umetniki. Značilno belo modro kombinacijo stavb pa je pripisal temu, da se komarji te kombinacije izogibajo (?).

Sramežljiva domačinka

Na obzidju

Pokopališče

Samotna ulica

Tihožitje

Medina je obdana z obzidjem, ki so ga zgradili Portugalci v XV. stoletju in ki je bilo kasneje večkrat rušeno in popravljano, v sami Medini pa je kar nekaj trgovnic spominki, kjer pa trgovci niso hoteli veliko barantati.

Po ogledu smo nekaj skuhalo in hoteli počakati ribiče (prišli bi naj okoli 4. ure), vendar nam je bilo škoda izgubljati ure kratkega dne in smo jo mahnili naprej proti naslednjemu cilju – ribiški vasi Moulay-Bousselham in tamkajšnjem naciionalnem parku Zerga. Pot smo nadaljevali mimo mesta Larache in seveda smo zavili skozi center. Pred izhodom iz centra sem hotel poiskati svojo bližnjico in smo končali nekje v predmestju, kjer so bile sredi ceste luknje, da lahko padeš z avtomobilom noter, okolica pa prava beda. Bilo je smešno, ko smo obračali, a ljudje so bili prijazni, pozdravljali so, mahali. Na splošno so tu vsi prijazni, vsaj ko se voziš mimo njih. Hitro smo našli pot iz mesta in jo po stari cesti mahnili naprej. Kmalu bi morali zaviti desno in prečkati AC a smo zadevo zgrešili in pot nadaljevali proti Ksar-el-Kebir (ju). Za mestom, katerega smo obšli, pa smo le krenili desno, da bi prečili do našega cilja. Cesta je bila najprej še solidna, potem pa so se začele pojavljati posamezne udarne jame, ki jih je bilo vedno več in več, tako da se jih nismo mogli več izogibati, ampak se prebijati preko njih. Potovalna hitrost je padla na manj kot 10 km/h, a pokrajina ob nas je bila čudovita, grički in doline živo zelene barve.

Pokrajina jugo zahodno od mesta Ksar-el-Kebir

Ko smo se prebili do prvega naselja, smo mislili, da smo se izvlekli, ampak cesta je bila še naprej »ubitačna«.

Vožnja po luknjah, blatu in vodi

In tako smo že drugi dan vozili po temi in tudi tu ljudem ni preveč mar za svojo varnost. Luči prižgejo v trdi temi, pešci, kolesarji, vozovi so brez luči. Pred samo vasjo Moulay-Bousselham sem naletel na ležečega policaja, da sem skoraj naredil salto. V vasici smo parkirali na velikem parkirišču ob mošaji (N 34° 52,568 W 006° 17,640) in takoj nas je prijazen veseljak v signalnem telovniku preusmeril na vrh parkirišča, kjer je bolj ravno. Očitno že ima bogate izkušnje z željami avtodomarjev. Zagotovil nam je celonočno varstvo in na vprašanja koliko hoče, nekako nismo dobili odgovora. Ko smo preparkirali, je bil pri nas že takoj lastnik ene od bližnjih restavracij in nam ponudil večerjo. Ker rib nismo kupili, smo ponudbo brez veliko omahovanja sprejeli.

Prav tako je takoj na nas navalil Hassan – boat man, kakor se je sam predstavil. Za 500 dirhamov bi nas vse skupaj z dvema čolnoma peljal v nacionalni park Zerga gledat ptice, tudi flaminge. Po zagotovitvi, da bomo flaminge res videli, smo ceno zbili na cca 350 in se odpravili v večerjo v dogovorjeno restavracijo. Ker je zunaj močno pihalo, je lastnik iz gostilnice nagnal vse goste, kajti notri je bilo prostora samo za našo mizo in nič več.

Spanje na velikem trgu ob mošaji

Improvizirana domovanja pod trgom

Mesto dobre ribje večerje in maroške kapljice

Lastnik se je tako trudil okoli nas, da nam je na TV poiskal slovenske kanale in skoraj umrli smo od smeha, ko smo na TV 3 zagledali Jelinčiča. Pred končnim naročilom večerje se je Vojko še izpogajal za ceno. Večerja je bila obilna, najedli smo se rib in lignjev, spili tri litre dokaj pitnega maroškega vina in za vse skupaj plačali 796 dirhamov. Večerja je bila posebno všeč Ivanu, ki ni nekakšen ljubitelj rib in je ob oceni večerje požel salvo smeha z izjavo: » Tukaj je pa še pomfri iz krompirja!« Misli je seveda, da ni iz vrečke. Pri AD smo potem spili še liter refoška in se čudili, ker je bil čuvaj ves čas zraven nas a piti ni hotel. Ko se je pojavil še drug, smo se končno sporazumeli, da je to njegova zamenjava in da bi sedaj poračunali. Rahlo okajeni se nismo hoteli cenkati in smo mu dali zahtevanih 100 dirhamov za čuvanje vseh treh vozil. Se učimo.

6. dan – sredo, 17.12.2008

Po jutranjem sprehodu po trgu pred mošejo in peščeni plaži in predčasni prekinitvi zaradi Andrejinega strahu pred potepuški psi, se je k avtodomom primajal ves zaspan naš čuvaj, ki nas je dobro čuval kar iz postelje. Kmalu za njim se je prikazal, kot se je sam imenoval, »boat men«, s kanglico bencina in mahnili smo jo do luke, da se vkrcamo na čolna in si ogledamo ptičji raj.

Ribiška flota - Moulay Bouselham

Največja laguna v Maroku – NP Zerga

Čolna sta bila eden manjši od drugega, pisano pobarvana, z ravnim dnom in nista vzbujala pretiranih občutkov varnosti. Vkrkali smo se skozi prednji del, ki je bil potegnjen na obalo, a očitno naša krmarja nista imela veliko izkušenj s tolikšno obremenitvijo, saj je obema spuščena izvenkrmni motor zabilo v dno. Po izkrcanju, dvigu motorjev in ponovnem vkrcanju, smo le zapluli po največji laguni v Maroku.

Plutje po rokavih lagune

Flaminge smo brezuspešno iskali tudi peš

Na ozkih in nizkih otočkih smo videli nekaj krav, ptičev pa nič več kot na obali. Naš boat men se je opravičeval, da je bilo pred našim prihodom veliko deževje in ohladitev in da so zato flamingi in ostala perjad verjetno odleteli proti jugu. Seveda je to vedel že včeraj, ko nas je prepričeval o jatah flamingov in drugih eksotičnih pticah. Nov nateg, se učimo. Glede deževja pa je imel prav, saj nas celo pot spremljajo večje in manjše mlake in poplavna jezera ob cestah. Imeli smo srečo, da je deževje prišlo pred nami, sedaj je večinoma sončno in na soncu že kar vroče, le ko se sonce skrije in zapiha, si je dobro obleči bundo. Tale del pišem v četrtek ob šestih zjutraj in ravno mi je Vojko prinesel krožnik palačink, ki jih je že zjutraj spekla Mojca. Pa smo jo še včeraj zbadali, da je prava zaspanka. Eto ti ga na!

Nadaljujmo s ptičjo zgodbo. Po krajšem izkrcanju na blatni in z nizkim grmičevjem obrasli obali, smo se vsaj malo avanturistično blatni vrnili v luk, kjer je sledilo ponovno cenkanje v stilu »no birds, no money«, pa je vseeno prevladalo naše dobro srce in smo plačali vožnjo 300 dirhamov za oba čolna. Nismo se več dolgo zadrževali v vasi in smo jo po AC mahnili naprej proti jugu in vmes na počivališču naredili piknik s tortami, ki smo jih vozili že iz Tangerja in kapučinom iz bistroja (kapučino = 1 euro). Pot smo nadaljevali kar mimo Rabata, v stilu vsega si pač ne moremo pogledati. Dogovorili smo se, da se ustavimo v obmorskem mestu Mohammedia pred Casablanc, poiščemo kamp in naredimo piknik, ker morata Ivan in Vojko začeti uničevati zaloge zmznjenega mesa. Po izvozu iz AC smo na križišču zavili levo v smeri Casablance in naredili dva velika kroga po luksuznem obmorskem delu naselja, a kampa po večkratnem spraševanju nismo našli. Končno nam je uspelo dobiti kar dve informaciji iz različnih virov. Pri tem smo se v nekih uličicah ločili in ko smo se po voki-tokiju hoteli zmeniti kje je kdo, sva na enem križišču skoraj trčila z Vojkom. Spet je bilo smeha na pretek. Ko takole malce zaskrbljeno sprašuješ, kje je kdo in ko kar naenkrat zagledaš pred sabo drugega, ki ti razlaga položaj, je zadeva res smešna.

Na križišču, kjer smo prej z AC zavili levo, bi morali zaviti desno in malo naprej je kar skupina kampov, eden slabši od drugega. Mi smo verjeli zapisom z interneta in se odločili za Camping des Mimosas (N 33° 43,656 W 007° 20,135), ki pa je bil prav tako v

katastrofalnem stanju, a imel je toplo vodo za tuširanje in to sem kljub veliki umazaniji dobro izkoristil (edini heroj).

Detajl iz kampa des Mimosas

Po končanem grilanju smo se odločili, da gremo na kratek sprehod do obale, ki pa je prerasel v kar malo avanturo. Ob obali ni bilo kaj videti in smo se odločili, da jo z busom mahnemo v center. Naložili smo se kar na prvega, ki je ustavil in konduktarju kar nekako ni bilo, da bi zaračunal karte. Skoraj prisiliti smo ga morali, da smo kupili sedem kart za odrasle (3,5 dirhama na osebo) in se potem po občutku izkrcali v mestu. Seveda smo center malo zgrešili a s policistovo pomočjo smo ga kmalu našli. Ponoči si ogledovati medino je bilo pravo doživetje.

Prodajalci robe vse vprek, pečenje mesa, dim, različno opravljeni ljudje, klicanje, nagovarjanje. Ker se nismo veliko ustavljali, tudi nismo imeli večjih problemov s prosjačenjem. To je bilo naše prvo tako srečanje in ker smo bili tam edini evropejci, smo jo kar kmalu potegnili v novejši del mesta, kjer smo si privoščili okrepčilo s kavo in čajem (90 dirhamov za 12 oseb). Bil je čas za povratek in vrnili smo se na glavno cesto in čakali naš avtobus, ki je imel prej številko 906. Te številke ni hotelo biti in ko se je promet avtobusov čisto razredčil, smo se hoteli spraviti kar na prvega, ki pa seveda ni bil pravi. Takoj se je javila ena ženska oseba in pri šoferju organizirala, da nas je avtobus pripeljal do mesta, kjer stojijo taksiji za našo smer. Tam pa nam je kar sama lovila taksije po cesti in vsi s čuvajko Hipi smo se naložili v dva stara mercedesa, ki kot prevozno sredstvo kraljuje na maroških cestah. Ker smo čakali par minut na drugi taksi, smo v pogovoru z našo dobrotnico izvedeli, da je športna novinarka, kar ji glede na njen nastop kar pristoji. Za taksi nam je dejala, da lahko plačamo le 5 dirhamov po osebi, ampak nihče ni imel volje po cenkanju in je Vojko v prvem taksiju plačal 40, sam pa v drugem 50, ker mi voznik pač ni vrnil ostanka. Zagotovo je bil zadet, saj sploh ni spregovoril, zenice pa je imel velike kot dno od kozarca. Ko sem ga spraševal za ceno, je samo gledal skozi prednjo šipo in se še obrnil ni k meni.

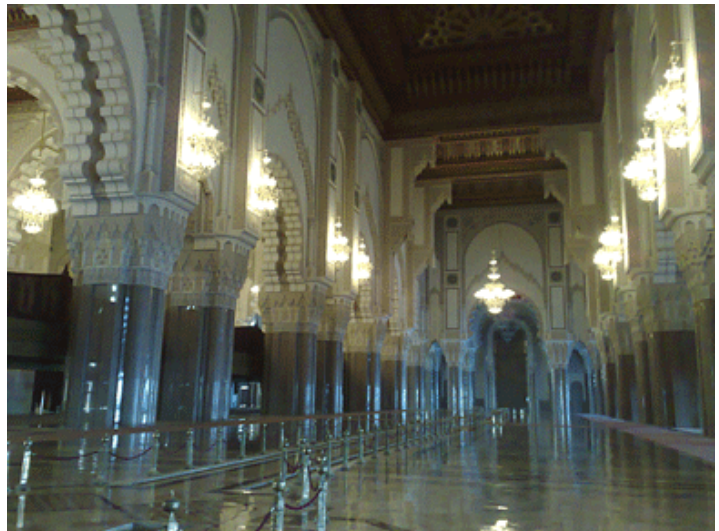
7. dan – četrtek, 18.12.2008

Dogovorili smo se, da jo mahnemo naprej že ob 8.00, ampak nam seveda ni uspelo. Kamp smo plačali 80 dirhamov po AD in to vsi enako. Za tuširanje je hotel še 20 dirhamov, ampak smo moje tuširanje glede na stanje tušev, kar zamolčali. Peljali smo kar skozi Mohammedo in ob obali prispeli v Casablanca. Cesta je bila sicer dvopasovna, vendar je desni pas namenjen ustavljanju taksijev in drugih družabnih dogodkov in pogovorov. Enkrat je sunkovito pred mene zavil ogromni šleper, komaj sem se mu izognil in ko sem videl zakaj, nisem mogel verjeti. Skoraj sredi desnega pasu si je nekdo peš mrtvo hladen prižigal cigareto. Verjemi, če moreš. Imeli smo pravi nos za smer in po nenačrtovani a uspešni bližnjici skozi luko (smer Port 3) mimo delavnic, vseh vrst razdrtih in celih vozil, smo pripeljali prav do mošeje Hassan II, ki je bila naš cilj. Parkirali smo kar tam na začetku ulice, hitreje in bližje verjetno ne bi prišli tudi če bi bili domačini. Mošeja je res veličastna in od nje sta na svetu večji samo mošeji v Savdski

Arabiji (Mekka in Medina). Vstopnina je 120 dirhamov po osebi, za otroke je 30, za študente 60. Vodenje je v več jezikih, mi smo izbrali angleščino. Mošeja je bila zgrajena v počastitev 60 letnice kralja Hassana II in je bila končana 1993. Je delo francoskega arhitekta in ima vgrajenih kar nekaj sodobnih elementov kot so talno ogrevanje, električna vrata, strop na odpiranje. 11 tonski strop se odpre v treh minutah, zapre v dveh. Mošeja sprejme 25.000 vernikov znotraj in 80.000 zunaj.

**Mošeja
Hassan II
Casablanca**

Ogledali smo si prostore za zbiranje, del za dnevno molitev, vhod za člane kraljev družine, klet z vodnjaki za umivanje in na koncu še ljudsko kopališče (hammam), ki pa ni bilo nikoli v funkciji in je samo za kazanje obiskovalcem. Po ogledu mošeje smo si del Casablanca ogledali kar iz avtomobila in pot proti El-jadidi nadaljevali ob lepo urejeni turistični obali, dokler se cesta ni končala pred rampo. Morali smo seveda obrniti in pot nadaljevati po lepi a malce oddaljeni cesti od obale. Hotel sem priti na vzporedno avtocesto in sem Andreji naročil, naj pogleda na zemljevid, kje bi to lahko izvedli. In smo izvedli. Zavili smo levo proti Bin Jdidi in dobesedno padli v govno. Izgleda , da so ob

cesti urejali vodovod ali kanalizacijo, vendar je bila cesta še kar solidna, v samem naselju pa katastrofa, blato, luknje. V enem delu sem celo nasedel z zadkom, da o Ivanu za menoj ne govorimo. Hotel sem se rešiti te bede in sem zavil v stranske ulice, sicer našel pravo cesto a narobe zavil nazaj proti Casablanci. Potreben je bil postanek, da smo se malo izpihali in mahnili smo jo nazaj. Na cesti, kjer bi se morali usmeriti na avtocesto, je bilo vse črno ljudi (verjetno so imeli kakšen sejem), tako da nismo upali zaviti in smo pot nadaljevali kar po običajni cesti.

Brez problemov smo prispeli v El –Jadido, ki je vsaj ob obali zelo urejeno mesto in daje vtis evropskosti. Široke avenije, urejene zgradbe, čistoča. Parkirali smo neposredno ob obzidju portugalske trdnjave (Cite Portugaise) in doživeli celo komedijo s čuvaji parkirišča. Ker je bilo dovolj prostora, sva z Ivanom parkirala vzporedno s pločnikom. Rob pločnika je bil namreč previsok in bi ob parkiranju z zadkom preko pločnika zlomila odtočno cev. Tako je zaradi večje višine uspelo parkirati samo Vojku. Čuvaj s telovnikom ni reagiral, kar naenkrat pa se je pojavil nek možak z umazanim puloverjem in začel vsem ukazovati. Poskusil sem mu dopovedati, a človek ni dojel in je še kar tečnaril. Pustili smo ga, naredili hitro kosilo in ko smo prišli ven, je še vedno tečnaril. Začel je celo preverjati vrata in vleči za kljuke, kar me je seveda malo pogrelo in trdo sem mu razložil, da je to moj avto in da ga nima kaj prijemati. Nakar se je malo pomiril in nam mrtvo hladen kot najboljši prijatelj ponudil vodenje po trdnjavi. Seveda brez uspeha. Sami smo se v spremstvu Lonely planeta odpravili na ogled trdnjave.

El Jadida - Portuguese city

Trgovinice znotraj trdnjave

Mesto s trdnjavo se je v 16. stoletju imenovalo Mazagan in je bilo ena glavnih portugalskih luk za oskrbo in varovanje ladij, ki so plule okoli Afrike v Indijo in Kitajsko. Sama trdnjava ni nič posebnega, Mošeja, zaprta krščanska cerkev, filmsko znana cisterna iz filma Othello (Orson Welles), nekaj trgovin in obzidje.

Lastnik manjše trgovinice nam je takoj ponudil vodstvo in seveda med največje znamenitosti mesta vključil tudi svojo »svetovno znano trgovino«. Z nekaj težavami smo se ga odkrižali in za seboj slišali kletvico: »Prokleti Italijani«. Očitno je tu Italijanov veliko in niso najbolj priljubljeni.

Povzpeli smo se na obzidje in naredili krog okoli utrjenega mesta. Z obzidja je bil lep razgled na notranjost mesta in na luko, ribiško floto, ribiče pri krpanju mrež in na manjšo ladjedelnico, bolje rečeno popravilnico čolnov.

Vstop na obzidje

Enostavna obdelava kož

Kotiček za romantike

Ob sestopu je Ivan našel neko kurilnico in ko je prišel lastnik smo ugotovili, da je tam hammam (kopališče), seveda ločen za ženske in moške. Ogled smo nadaljevali v starem delu in se malo potepali po tržnici, kjer imajo vse od mandarin do spominske kartice za Play station. Nakupili smo nekaj sadja in kruha in se skozi pisane uličice trga vrnili do avtodomov. Tam pa je farsa še kar trajala. Pripeljala sta se dva nova šefa in nadirala čuvaja, mu celo slekla brezrokavnik in ga nagnala. Mi smo se lepo naložili in se odpeljali. Vojko je še degradiranemu čuvaju stisnil 50 dirhamov a jih je ta, kot je Vojko videl v vzratnem ogledalu, dal šefom. Tako smo preživeli stik z lokalno mafijo parkirišč. Do Marakeša smo imeli še več kot 200 km in spet nas je čakala nočna vožnja, ki je potekala brez prevelikih stresov, če odštejemo lokalno folkloro vožnje brez luči.

Na prvi črpalki v Marrakechu smo vprašali za smer in ker smo imeli lokalni zemljevid dostopa do kampa Le relais de Marrakech nas je Mojca sijajno brez zapletov vodila do kampa. Kamp je prvi, ki si (vsaj po naših merilih) zasluži to ime (N 31° 42,408 W 007° 59,407), je pa bila tudi cena malce višja (145 dirhamov za posadko).

Restavracija in bazen v kampu

Pogovor ob kavi

8. dan – petek, 19.12.2008

Dopoldne smo lenarili v kampu, Vojko in Mojca sta imela pravo žehto, kmalu se jim je pridružila tudi Lidija. Zanimivo je, kako tu hitro temperatura niha. Zjutraj je bilo še 4 stopinje, malo kasneje smo bili že v kratkih rokavih. Vreme imamo čudovito, sonce nas spremlja že par dni. Vojko je dobil manijo pospravljanja in obrnil je celo garažo. Na moje zbadanje, da je bolje na soncu uživati ob pivu, se ni oziral. Ne dolgo zatem, pa sem bil v isti vlogi. Med včerajšnjo poskakujočo vožnjo mi je ob pljuskanju rezervne nafte v kanistru del nafte iztekel in ko sem odprl garažo, mi je v glavo udaril vonj bencinske črpalke. Kaj sem hotel, izpraznil sem celotno garažo, vrgel stran napojeno talno oblogo, popivnal nafto z brisačami, tla umil z detergentom, osušil, preventivno odoriral z Oustom in stvari ponovno zložil nazaj. Med tem silnim opraviлом so ostali na žaru pripravili odlično kosilo.

Po kosilu, pitju kave in počivanju ob lepem bazenu, smo doživeli celo prvo kopanje kar dveh članov naše ekipe. Najprej najmlajši, Erazem, potem pa njegov brat Jernej, sta skočila v bazen. Sicer sta bila hitro zunaj a vseeno pohvala za pogum.

Prvo kopanje v Maroku

Pripravljeni na ogled Marrakecha smo se z dvema taksijema odpravili v center in sicer v vsakem mercedesu po šest. Taksista sta pred začetkom vožnje postavila ceno 100 dirhamov za cca 12 km vožnje in ker nismo imeli kaj izbirati, smo pristali seveda tudi zato, ker smo prihranili za še en taksi.

Kotiček za užitek

Izstopili smo na trgu Place Liberte v bližini vhoda Bab Nkob v Medino in se po široki aveniji Mohammed V mimo lepega parka, mestne hiše in mošeje Koutoubia sprehodili do znamenitega trga Djemaa el Fna.

Tu vidiš res vse mogoče in vate vseskozi (vsaj na zunanjih površinah) silijo različni zaslužkarji – vedeževalke, krotilci kač, prodajalci, risarke s kano, prodajalci hrane,... Veliko je tudi žensk, ki prosjajo z dojenčki na hrbtih. Najbolj sem bil na udaru sam, ker imam dokaj velike brke in so se vsi drli za mano samo » mustaš« poglej to, kupi to.

Po sprehodih, ogledih, barantanju smo seveda nekaj dirhamov morali pustiti na stojnicah. Zanimivo je, da prodajalci hočejo zbarantati kakšen kos oblačila kar s tebe ali dobiti po uspešnem barantanju še kakšen spominček iz Slovenije.

S seboj nismo nosili ničesar (napaka) in Andreji je eden hotel demontirati kar majhen karabin z nahrbtnika, Ivanu pa sleči jakno.

Mošeja Koutoubia

Risarka s kano

Djemaa el Fna

Krotilec kač

**S plesom sta zaslužili pijačo
Nakupi in barantanje**

Že malce utrujeni in psihično izpraznjeni smo se povzpeli na balkon restavracije in ob kavici in melisinem čaju uživali ob pogledu zviška na pisano in dobro osvetljeno dogajanje na trgu.

Počitek ob čaju nad trgom

Nočni pogled na trg

Ob povratku s trga sta nas ob dogovorjeni uri in na dogovorjenem mestu čakala prejšnja taksista. Žal sta parkirala ravno tam, kje so čez dan stale kočije in ob vkrcanju v taksije smo na veliko zakorakali v konjsko scanje. Kako je smrdelo v taksijih (obeh) in smradu še naslednji dan nisem spral z obutve. Pred spanjem smo še malce »zaroštiljali« in spili kozarec vina, vendar nas je mraz hitro pregnal v posteljo.

9. dan – sobota, 20.12.2008

Zjutraj smo se ločili, Vojko in njegova družina so ostali še v Marrakechu in jo bodo naprej mahnili čez Atlas do kraja Ouarzazate, ostali pa bomo naredili malce večji krog spet do morja do znanega letoviško ribiškega mesta Essaouira in naprej do Agadirja. Tam bomo ponovno obrnili v notranjost in preko Taroudanta in po planotah ob vznožju Atlasa (prelazi do 1800m) prispeli do mesta ponovnega srečanja z Vojkom tam nekje v okolici mesta Ouarzazate.

Preden smo zapustili Marrakech, smo se ustavili še v velikem trgovskem centru Marjane, kjer smo malce obnovili zaloge. Na parkirišču smo spoznali še Francoza, ki ima malo izven Marrakecha na cesti za Ouarzazate center za prodajo in najem avtomobov, izvaja popravila in ima tudi restavracijo, bazen in počivališče za avtodome. Zanimiva varianta je poceni polet do Marrakecha in tam najem avtodoma.

Več informacij na www.campingcarmaroc.com.

Pri vožnji iz Marrakecha proti Essaouiri je potrebno biti malo pazljiv, saj na odcepu iz smeri mesta ni smerokazov. Videli smo jih šele, ko smo se obrnili in do istega križišča prišli z druge strani.

Cesta proti morju je v glavnem ravna, solidna, le cca 20 km pred Essaouiro smo zaradi obnove in gradnje nove ceste skakali nekaj km po prašni obvoznici. Vmes smo doživeli prvi stik s pokrajino, kjer rastejo arganova drevesa in ustavili smo se v lokalni predelovalnici olja. Arganovo olje je eno najbolj zdravih olj in ima zaradi dejstva, da ga pridobivajo samo tu, zelo visoko ceno. Pri nas je cena za 0,25 l cca 30 eurov.

Tu smo videli še star način tolčenja in mletja jedrc, ki so podobna mandeljnom. Preden smo poskusili olje in mešanico olja, medu in mandeljnov, smo preverili, kako pridobivajo olje. Prvoten način je bil namreč s pomočjo koz, ki so plodove pojedle, prebavile trdo ovojnico plodov in plodove izločile. Šele nato so plodove naprej obdelovali. Ker nam je gostiteljica zagotovila, da »kozjo tehniko« sedaj izpuščajo iz

postopka, smo navalili na degustacijo. Zelo okusna je mešanica olja, medu in mandeljnov (berbersko amlou), ki je znan berberski afrodiziak. Kupil sem manjšo stekleničko olja (0,25 l) v ročno okrašeni steklenici in za njo odštel kar lepih 220 dirhamov, ženski del pa je navalil na proizvode za kozmetične namene.

Arganova drevesa in še nezreli plodovi

Maroške žene pri predelavi arganovih plodov

Arganova jedrca

Pred samo Essaouiro sem dobil lekcijo iz policijskih navad te dežele. Policisti postavijo dva znaka ob cesti in nekaj kegljev in izvajajo kontrolo. Zmanjšal sem hitrost, policaj pa me je ustavil, nekaj je kazal in gestikuliral a kmalu obupal nad mano in me brez kontrole dokumentov pustil naprej. Ko sem v ogledalu opazoval dogajanje nazaj, sem šele ugotovil, da bi moral pri drugem znaku ustaviti in počakati, da gospod policaj pokaže znak za naprej. Se učimo.

Cesta pripelje na avenijo ob obali in kmalu smo na parkirišču že videli nekaj AD in čuvaja, ki nas je spraševal, če želimo tam prespati. Za spanje je bilo še malo zgodaj, pa tudi do centra je bilo kar daleč, zato smo pot nadaljevali in parkirali na parkirišču ob obzidju Medine (20 dirhamov za nedoločen dnevni čas).

Ribiški del je naredil name izreden vtis, saj še nikoli nisem videl toliko galebov, ki so se vozili nizko nad ljudmi, občasno pikirali na kakšen ostanek in veselo spuščali prebavne viške po ljudeh spodaj.

Vsem bombam smo se uspešno izognili, si ogledali ribiško floto čolnov in ladij in se povzpeli na obzidje (10 odrasli, 3 dirhame otroci). Ob povratku mimo ribje tržnice me je od zadaj zadel nestrpni voznik s cizo napolnjeno z ribami tako, da me je kar odneslo v zid. Ob udarcu v levo nogo mi je ob tem še strgal hlače. Seveda so me močno zasrbele roke a seveda nisem upal sprožiti incidenta, ki pa se mu kasneje vseeno nisem mogel izogniti.

Essaouira

Galebi nad čistilci rib

Ribiška flota

....in njihov ulov

Notranjost Medine so same trgovine v vseh ulicah in kar kmalu se naveličaš gledati stvari in razstavljenega blaga, ker se ponavlja v nedogled.

Ivan in Lidija sta našla veliko trgovino z lesenimi izdelki iz tuje in nikakor ju nismo mogli dobiti ven, še posebno Lidija se je zaljubila v škatle in škatlice, kamele in mize,... Na koncu sta malo za hec in malo za res že barantala za 1800 eurov vredno mizo, ki jo pošljejo letalsko k tebi domov, oziroma na najbližje letališče.

Po ogledu Medine smo lačni kot volkovi krenili proti parkirišču, ko se nama je z Ivanom utrnila genialna ideja, da gremo na sardele za predjed. Ženski del se je ribji predjedi odrekel in so odšle kuhat, midva pa sva z Jernejem in Janom odšla na ribice na provizorične stojnice, ki smo jih videli ob prihodu. Cene so bile nizke (10 MAD sardele, 50 MAD orade).

In tako se je poleg obstoječe slovensko hrvaške ribiške vojne sprožila še maroško – slovenska. Ob prihodu do stojnic, ki so se že zapirale, nam je šef kioska začel kazati kilske komade in ko sva mu dopovedala, da bi samo sardele, je iz sosednje stojnice privlekel štiri cca 12 cm dolge sardele. Midva sva mislila štiri porcije sardelc, on prinese samo štiri komade. Komaj se zmenimo, da naj doda vsaj še štiri in nekaj obročkov kalamarov.

Utrinki iz Essaouire

Pred začetkom pečenja nam je kar na roko s kulijem nekaj sešteval in popravljajl in mislil sem , da je naračunal 25 dirhamov po osebi. Ko smo posedli, sva z Ivanom malce razmišljala o ceni, ker se mi je zdelo, da sem vseeno videl 250 dirhamov. Na krožnik smo potem dobili eno cca 12 cm dolgo sardelo in eno za prst veliko ter en majhen krožnik obročkov na žaru zažganih kalamarov. Vseeno pojemo in ko hočeva plačati, pride z računom 250 dirhamov. In potem se je začelo. Njihov argument je bil, da je bila cena določena pred naročilom in da morava plačati, ker drugače ni pošteno. Midva pa, da nimajo cenika in čečkanje po roki niso pogajanja in da je ob čečkanju obljubljal še pijačo, salate in da je bil dogovor za več rib. In da je vse skupaj daleč od poštenega. Ivan je vzel papir in naračunal preveč poštenih 110, goljufivi šef je spustil na 200 dirhamov, ki pa jih seveda nisva hotela plačati in sva mu dala samo 100 dirhamov. Končalo se je z žalitvami in njihovim metanjem denarja po tleh ter seveda našem odhodu. Zaradi te neprijetne izkušnje smo se takoj namenili naprej in se odločili, da bomo prespali v kampu Sidi Mogdoul, ki naj bi bil ob cesti za Agadir pri svetilniku. Bila je že tema, svetilnika nisva videla in kamp zgrešila. Po spraševanju sva v rondoju za mostom že iz mesta zavila desno in se po drugi cesti vračala nazaj proti mestu in po težkih rovtah pripeljala nazaj do ceste, po kateri smo se iz mesta odpeljali. Tam so policisti spet izvajali svojo kontrolo in ko sem policista vprašal, kje je ta kamp, mi je pokazal navzgor v nebo. To je izzvalo salvo smeha pri mojih, ki so v AD napeto čakali, kam bo pokazal, levo ali desno. Sam sem debelo pogledal, dokler mi ni kapnilo, da mi je hotel povedati, če gledam samo po nebu. Stali smo namreč manj kot 100 m od svetilnika in vhoda v kamp (N 31° 29,514 W 009° 45,780). Seveda sva se z Ivanom skupaj s policajem dobro narežala. Po naših običajih, bi naj svetilnik stal ob morju in svetil, ta pa je stal cca 300 m od morja sredi grmovja, majhen, neugleden, signal pa je

oddajal vsake kvatre enkrat. Nič čudnega, če sva ga zgrešila. Kamp je bil dokaj poln, poceni, za topel tuš je bilo potrebno doplačati 8 dirhamov,

10. dan – nedelja, 21.12.2008

Zjutraj smo kamp zapustili (plačala sva malo pod roko po 50 dirhamov) ter jo mahnili proti Agadirju. Cesta solidna, ves čas so nas spremljala arganova drevesa in pastirji s kozami, ki se v želji po hrani povzpnejo celo na drevo. Ustavili smo, da bi te koze posnel, ko se je iz grmovja vsul cel kup otrok in v hipu so obkolili Ivanov avtodom, ki jim je bil bližje. Skoraj so mu odtrgali vrata, ko je nekaj otrok dobilo priboljšek, ostali pa ne. Lidija se je kar malo prestrašila njihove agresivnosti, ob hitenju zapiranja vrat si je celo strgala hlače. Izgleda, da bodo strgane hlače postala stalnica naše poti.

Koze v akciji na in pod arganovimi drevesi

Pot smo nadaljevali do kraja Tamanar, kje smo si ogledali nedeljski živ žav na njihovi tržnici. Anja je ob pogledu na sejem sicer protestirala, da gremo iskat viruse, vendar jo je prav tako prevzela slikovitost in barvitost tržnice. V glavnem so bili samo moški in nihče se ni vpikoval v nas . Tam daleč zadaj je bil parkirni prostor, ki pa ni bil poln avtomobilov, ampak oslov, ki so tu osnovno prevozno sredstvo.

Sejem bil je živ

Samo mesto ni nič posebnega, je pa znano kot eno od središč pridelovanja arganovega olja. Tu je znana zadruga za predelavo olja (Cooperative Amal), ki pa je žal zaradi pomanjkanja časa nismo iskali.

Že ob pripravi na obisk Maroka nas je zbudilo dejstvo, da imajo internet točke za vsakim vogalom in tudi tu smo našli eno bolj slikovito.

Internetna točka

Za mestom smo se ustavili še v dveh manjših predelovalnicah arganovega olja, ker je Andreja hotela še eno takšno okrasno stekleničko olja, vendar je nismo več našli.

Mlin za mletje arganovih jdroc

Ob cesti so nas ves čas spremljali prodajalci arganovega olja in medu in ker je ženski del navijal, da ustavim pri približno dvanajst let staremu prodajalcu, sem tam seveda ustavil. Otrok gor, otrok dol, mali je bil nabrit in pravi prodajalec. Najprej je hotel imeti 100 dirhamov za litrski kozarec arganovega medu, končali smo pri 80 za dva litra, povrh smo mu dali še majico.

Ker smo si zaželeli spet malo morja, smo se usmerili proti plaži oziroma kraju Pointe Imessouane, ki je od glavne ceste oddaljen cca 14 km in do njega vodi strmo padajoča cesta v serpentinah. To je nekakšno trenutno napol mrtvo turistično naselje z deloma zgrajenimi apartmaji, živ je le stari del ob morju. Ta del so v celoti zasedli surferji na valovih s svojimi vozili. Morje je tu dokaj razburkano in tvori valove, ki so seveda raj za surfarje na deskah.

Parkirali smo ob robu ceste tik nad veliko mivkasto plažo in ni trajalo dolgo, že smo čofotali po mrzlem Atlantiku. Med čakanjem na kosilo sem z Janom in Jernejem naredil še kratek sprehod skozi naselje domačinov do pečin, kjer so se razbijali valovi.

Po prijetnem oddihu smo se vrnili na glavno cesto in se kmalu s hribov spustili skoraj ob morje, kje so nas spremljale nepregledne plaže, surferji, plantaže banan in dokaj urejena turistična naselja. Zunaj je bilo toplo (cca 25 stopinj) in surferji so se ob cesti sprehajali s svojimi deskami goli do pasu. Počasi smo pripeljali v Agadir in ga po dolgem in malo počez prevozili. To je res novo mesto nastalo po katastrofalnem potresu in v glavnem so sami hoteli in restavracije. Na koncu Agadirja smo se ponovno ustavili v

Barantanje za arganov med

centru Marjane, vendar se mi je zdel slabše založen kot v Marrakechu, zato smo kupili samo najnужnejše in ga zapustili.

Pointe Imessouane od zgoraj

Parking nad pečinami

Uživanje na plaži

Bivališča ribičev nad plažo

Zanimivo je bilo, da imajo dve posebej ločeni blagajni za alkohol, kjer je bila kljub relativno visokim cenam (npr 0,33 l domače pivo Casablanca 12 dirhamov) in dejstvu, da muslimani naj ne bi pili alkohola, velika gužva. Ob nakupu so pri domačinih preverjali osebne izkaznice.

Ker je padal že mrak, smo poiskali kamp International, ki je lociran na začetku Agadirja iz smeri, od koder smo prišli (na levi strani). Kamp je bil popolnoma poln in niso nas sprejeli. Po moji oceni je bilo v njem cca 300 do 400 avtodomov, ki so bili glede na razkomotenost in celo okrašenost tu namenjeni prebiti daljše obdobje, najmanj pa novo leto. Parkirali smo na peščenem parkirišču malo naprej od kampa in v bistvo na robu naselja. Z Ivanom sva peš odšla iskat kakšno boljšo lokacijo, Anja se nama je pridružila, ker je iskala internet in informacije o poletih, saj bi se rada z letalom vrnila domov. Anja je našla Cyber caffe, midva kaj veliko boljšega za parkiranje ne in skupaj z enim Francozom smo ostali kar tam. Kmalu sta nas obiskala dva policista z motorjem in nas prijazno opozorila, da tam parkiranje ni najbolj varno in nam predlagala, naj se parkiramo na ulico kar pred vhod v kamp. In tako smo storili, ponoči pa so se nam pridružili še drugi.

11. dan – ponedeljek, 22.12.2008

Zjutraj je že takoj po nastanku dneva po vratih ropotal Ivan in odpravili smo se nazaj v smeri od koder smo prišli do plinarne (Afrique gas), ki je locirana na levi strani cca 5 km iz Agadirja (koordinate z Google Earth N 30° 26'26.84, W 9°38'40.53). Plinarno je nemogoče zgrešiti, ker ima tri velike kroglaste rezervoarje tik ob cesti. Pred rezervoarji se odcepi cesta levo ob njihovi ograji in za vogalom je kmalu vhod. Varnostnika sem vprašal, če polnijo jeklenke in dobil odgovor, da ni problema, le samo propana nimajo. Jeklenki so nama tako napolnili z mešanico, plačala sva 130 dirhamov za jeklenko in odpeljali smo se mimo Agadirja do letališča. Mimo policista z brzostrelko smo skozi detektorska vrata vstopili na letališče, vendar je bil relativno poceni polet samo do Londona, pa še ta se je podražil na dobrih 200 eurov, polet z marokansko družbo do Casablance pa je bil tudi skoraj toliko. In tako je Anja ostala z nami in ji seveda ni bilo žal.

Po ravni dvopasovnici smo peljali po dolini mimo Taroudannta. Ta dolina je znana po pridelovalcih sadja in zelenjave, zato smo se ustavili na eni kmetiji in z dovoljenjem in za tri pločevinke piva malo pogledali po rastlinjakih in okoli. V tem času je zunaj rastlinjakov npr. že zorel paradižnik. V nadaljevanju se je cesta v par serpentinah za mestom Taliouine malo povzpela, potem pa smo vozili po planoti nekje od 1500 do 1700 m po ravni cesti do obzorja.

Po planotah ob vznožju Visokega Atlasa

Maroška pralnica

Najvišji prelaz na poti je bil visok 1886 m. Zanimivo je bilo, da imajo tudi na tej višini polja, ki so bila v glavnem ravno preorana. Cesta je bila dobra do kraja Tazenakht, tam pa je postala zelo ozka in ob vsakem srečanju smo morali voziti po bankinah, kar je bilo ponekod zaradi visokih robov »pojedene« asfalta zelo zoprno in nič kaj dobro za gume in podvozje. Prebili smo se do križišča približno 20 km pred krajem Ouarzazate in zavili spet po ozki cestici proti Ait Benhaddou, kjer naj bi bil kamp Tissa in kjer naj bi se dobili z Glavani. Prevozila sva cel kraj in nadaljevala naprej, dokler ni zmanjkalo ceste in sva morala obrniti. Ob povratku se nama je nekdo začel mešati po voki-toki vezi in kmalu smo se srečali z Vojkom. Vojko je že našel kamp, ki je le malce naprej ob glavni cesti, kje smo mi zavili. Slabe informacije z neta.

Locirali smo se v kampu Tissa (N 30° 58.491 W 007° 05.851) in bili lepo sprejeti. V njihovi sobi za goste so nam postregli čaj, drobno pecivo in mandeljne in ob takšni dobrodošlici smo barantali za ceno in se dogovorili tudi za večerjo - kuskus ter meso in zelenjavo pečeno v njihovi znameniti posodi tangine. Zanimivo je, da so nas stregli in tudi kuhali samo moški, ženske nismo videli nobene. Za sladico smo dobili še izbor

sadja. Lastnik kampa je droban fant z očali, ki je študiral nekakšno mešanico politologije in turizma. Po večerji smo se kar razgovorili, pokazal nam je knjigo vtisov in v njej smo seveda našli tudi slovenski zapis. Poskušali smo še malo vztrajati pred AD, vendar se nam je mraz kmalu zalegel v kosti in nas pregnal v toplo zavetje naših kočij. Poznalo se je, da smo na višini čez 1200 m in je bilo čez noč samo 3 stopinje.

Tu se je cesta za avtodome končala

Kamelji taksi v kraju Ait Benhaddou

Čakanje na večerjo v kampu Tissa

Ena gasilska v kampu

12. dan – torek, 23.12.2008

Zjutraj nas je spet sprejel sončen, a hladen dan. Po jutranji telovadbi s spraznjevanjem WC kasete, odklopu elektrike, nalivanju vode,... smo se poslovili od našega prijaznega gostitelja, ki pa se je hotel peljati kar z nami in nam razkazati dva kasbaha v bližini. Ker sta bila v smeri, odkoder smo se pripeljali, se nam ni dalo vračati in smo povabilo morali odkloniti. Za kamp smo plačali 150 dirhamov na AD, vključno z obilno večerjo. Do kraja Ouarzazate ni bilo daleč in najprej smo si tam privoščili kavico na sončnem vrtu ob cesti. Parkiral sem sredi semaforiziranega križišča a to policaja ni nič motilo. Zanimivo je, da ima v večjih mestih vsako križišče svojega policaja (tudi če je semaforizirano) in da je na sploh policajev in radarskih kontrol kot listja in trave. Še Vojko je v Marrakechu naletel na radar (72 km/h namesto 60) in po cenkanju namesto zahtevanih 400, plačal turističnih 150 dirhamov. So pa policisti izredno prijazni in večina od njih pomaha v pozdrav, posebno če ti predhodno pozdraviš oziroma vsaj nakažeš pozdrav.

Natakarju nismo mogli dopovedati, da hočemo kavico z mlekom, kljub nazornemu Ivanovemu prikazu molzenja in mukanja. Pristopil je drug natak in dobili smo kavico v enem kozarcu in spenjeno mleko v drugem. Kava je bila tako močna, da je Andreja in Lidija nista mogli popiti.

Ouarzazate

Vhod v filmske studije

Po ogledu dokaj urejenega mesta, ki se je v šestdesetih letih razvilo predvsem zaradi filmske industrije (špageti vesterni) in opravljenih manjših nakupih, smo mesto zapustili in se usmerili proti Skouri in tamkajšnjim kasbahom. Vozili smo ob velikem akumulacijskem jezeru Barrage el-Mansour- ed Dahbi in človek kar verjeti ne more, da je lahko sredi kamnite pokrajine toliko vode. Seveda mi ni dalo mira in nekje na sredini jezera smo zavili ob obalo, kjer je bilo zgrajeno naselje samih vil v stilu kasbahov. Ustavili smo na velikem peščenem parkirišču (N 30° 58.017, W 006° 43,676'), kjer bi se verjetno dalo tudi v miru prespati. Sprehodili smo se po okolici in si malo ogledali vile. Vse je bilo dokaj novo in vse je dajalo vtis nerabljenosti, rekel bi celo zapuščenosti. V bližini so se celo mučili z golf igriščem.

Ena od vil ob akumulacijskem jezeru

Mogoče zadeva živi bolj poleti, sedaj je mogoče vsaka deseta hiša dajala vtis naseljenosti. Nismo se dolgo zadrževali in malo pred vasjo Skoura (cca 3 km) smo se ustavili pred Kasbah de Ben Moro. Takoj je bil pri nas »vodič« z mopedom, ki bi nas rad odpeljal na ogled bližnjega in zelo znanega kasbaha Amerhidl, ki je tudi upodobljen na maroškem bankovcu za 50 dirhamov. Ker sem imel v vodiču (Rough Guides) podrobno skico lokacije in dostopa do štirih kasbahov, ki so tu na kupu, smo njegovo vodenje odklonili, vendar se ni dal odgnati in je vozil pred nami. Zato smo zavili nazaj in parkirali neposredno pred dovozom do Kasbaha de Ben Moro in se peš napotili čez palmov gaj proti Amerhidlu. A glej ga posiljenca, z motorjem je pripeljal za nami in nas po potkah med palmami hotel voditi do izbranega kasbaha.

Ni se dal odgnati, zato smo naredili malo večji krog in čez namakalni potok nam ni mogel več slediti. Preko suhe struge smo nato prišli do kasbaha, kjer pa sta naju že čakala nova pogajalca. Po neuspešnih pogajanjih smo zavili v del, kjer je hotel in prijazna članica osebja nam ga je razkazala in nas celo peljala v sobe. Pogajalca sta prišla za nami v hotel in po pogovarjanju in dogovarjanju smo izluščili bistvo cene. Lastnik kasbaha je družina Nasser, ki le občasno biva v njem, za ogled je potrebno plačati vodiču in še znesek po osebi za lastnike. Po dodatnem barantanju smo pristali na znesku 100 dirhamov za vse. Ogled je bil kar zanimiv in na koncu so nas obkolili otroci s palmami iz palminega listja in vse prejšnje barantanje je bilo nično, ker smo od otrok veselo odkupovali palme. Všeč nam je bilo, ker niso samo prosili, ampak so se vsaj malo potrudili.

Kasbah Amerhidl

Prevoz gradbenega materiala

Pot smo nadaljevali naprej po dolini (planoti), ki pa je izredno enolična in dolgočasna, dokler nismo pri kraju Boumalne de Dades zavili v dolino Gorges du Dades. Dolina je slikovita in ponekod kar žari od rdeče barve.

Dolina Gorges du Dades

Peljali smo se dobrih 30 km in nato obrnili in se stacionirali v kampu Monkey food (N 31° 26,972 W 005° 58,245) , približno 17 km od odcepa za dolino. Kamp nima nikjer napisanega imena, le na tabli na desni strani neposredno pred kampom je narisana glava opice in hrana. Berber, ki nas je sprejel, je hotel imeti 40 dirhamov za osebo, na

koncu smo se sporazumeli za 40 za celoten kamper. Kamp je sicer imel električno napeljavo, vendar trenutno ni bila v funkciji, toplo vodo je lastnik grel z drvmi. Pred tuše je sicer postavil petrolejko, vendar smo po navigaciji bili čez 1600 m visoko in zaradi hladu ni imel nihče volje preizkusiti tako romantično tuširanje.

13. dan – sredo, 24.12.2008

Vojko vsako jutro sprehaja našo čuvajko Hipi in je tako našel na drugi strani reke vhod v sotesko. Odpravili smo se na sprehod in odkrili zanimivo, pravzaprav čudovito sotesko, kanjon. Od kampa je potrebno iti po cesti naprej po dolini do prvega kasbaha, tam pa po peščeni poti do reke in preko improviziranega mostu ter nazaj ob reki do mesta, kjer se reka približa skalam in tam je vhod v sotesko. Soteska je res zanimiva, zelo slikovita, mestoma tako ozka, da smo se komaj tlačili skozi, mestoma nizka, da smo se plazili pod skalami. Le občasno je bilo v njej malo vode in kar zmrazilo me je ob misli, da bi s hribov prihrumela voda. V trenutku bi končali kariero popotnikov. Kljub navdušenju naših otrok, smo po urici hoda morali obrniti, pa tudi soteska je postala vse manj prehodna.

Dolino napaja slikovita reka

Provizoričen most

Razgibana stranska soteska v Monkey mountains

Po povratku v kamp smo se pogovarjali z lastnikom in razložil nam je, da se ta del imenuje Monkey mountains in da nižje obstoja še ena takšna soteska in krožna hoja po obeh traja cca 7 ur. Ob odhodu iz kampa je lastnik še ustavil Ivana in ga prosil, za kaj tekočega. Ni bil zadovoljen s ponujenim pivom, hotel je kaj bolj vročega in Ivan mu je na hitro stisnil pol litra slivovke, da si bo privezal berbersko dušo. Po povratku na glavno cesto smo po približno 50 km v kraju Tineghir zavili v drugo znamenito sotesko Gorges du Todra, ki pa nas ni preveč impresionirala, saj smo bili še vedno preveč pod vtisom samotne in od turistov neobljudene NAŠE soteske. Nekje na polovici smo ustavili ob robu, da bi naredili nekaj slik, ko se je ob nas ustavil maroški kombi in iz njega je s pozdravom izkočila – Mojčina sestra. Svet je res majhen, Mojčina sestra je bila na potepanju z agencijo in takole sredi Maroka sta se nenadejano srečali. Beseda je dala besedo in med drugim je sestra tudi povedala, da so zjutraj čakali sončni vzhod v puščavi in ga niso dočakali, ker je bilo oblačno. Nas je kar malo zaskrbelo, puščava brez sonca, to vendar ne gre. Kamperje smo parkirali pri gostišču pred vhodom v glavno sotesko s strmo odsekanimi stenami, ki so izziv tudi alpinistom in nekaj smo jih tudi opazili. Sprehod skozi sotesko je bil kratek, malo naprej od hotela Yasmina je bila cesta odplavljena in ravno sedaj so jo popravljali z improviziranim nasutjem. Zato smo nas ogled tu končali in se vrnili do vozil.

Gorges du Todra

Srečanje Mojce s sestro

Ob povratku so se takoj našli čuvarji, ki so za čuvanje hoteli vsaj pivo. Karavana dobrega srca jim je seveda ugodila. Ker smo imeli pred sabo še tri ure dneva, smo se odločili, da jo mahnemo direktno do Merzouge in se stacioniramo čim bližje saharskim sipinam. Nismo se vozili naokrog do Er Rachidie, ampak smo prečili po solidni cesti direktno do Erfouda. Vse skozi so nas spremljale maroške rdeče zastave, hiše so bile oblečene v zeleno rdeča platna, vse je bilo že kar kičasto okrašeno. Malo za hec smo se že prepričevali, da je vse tako okrašeno za Božič. Malo pred Merzougo smo zavili z glavne ceste in se zadnji del po zvoženem in luknjastem peščenem terenu komaj prebili do kampa (Auberge Camping Sahara - N 31° 08,173 W 004° 01.161, višina cca 700m).

Parkirali smo za restavracijo, med palmami in že direktno ob meji s puščavo. Komaj smo se ustavili, so se otroci kljub mraku že podili po pesku. Sprejel nas je Hassan in spet se je začelo barantanje, ki se je sicer končalo ob čaju dobrodošlice. Dogovorili smo se za ceno 75 dirhamov za kamper vključno z elektriko in toplim tušem. Med pogovorom se je Hassan kar povabil na božično večerjo, vendar se je na koncu zadovoljil s povabilom na whiskey. Toliko o muslimanskem nepitju alkohola. Sledila je ekspresna ureditev prostora, skupnih miz, razsvetljave, postavili in okrasili smo celo božično drevesce. Kamperje smo postavili v obliki črke U in v sredinskem atriju uredili res lep prostor za božično večerjo.

Kočije smo zložili v krog

Priprave na božično večerjo

Ta se je sicer malce skazila zaradi malo preveč zafrkancije na naš vegetarijanski račun in mojega tudi malo preveč ostrega reagiranja. Naponi in stalno druženje prinesejo tudi to. Po večerji se nam je res pridružil tudi Hassan in kar obsedel pri mizi in whiskeyu. Zradiral je približno tretjino steklenice in niti malo pokazal kakršne koli znake okajenosti. Pogovor je tekel o vsem mogočem, med drugim smo izvedeli malo o cenah izletov v puščavo, o planiranem (a tudi odloženemu) kraljevemu obisku (zato je bilo vse okrašeno), o deževju v puščavi in o velikih količinah vode. Naslednji dan smo se o tem tudi prepričali, saj je bil pesek že 10 cm pod površjem dobro vlažen. Vojko in Ivan sta se zabavala z otroci, z boljšimi polovicami pa smo udarili tako zavzeto igro kart Uno, da nas je ob polnoči Hassan opomnil, da je že Božič. To je bilo smeha, Musliman nas je opozoril, da je že Božič in da si naj voščimo praznik.

14. dan – četrtek, 25.12.2008

Zjutraj smo si privoščili malo daljši počitek, pa tudi vreme je bilo že drugi dan oblačno. Po Božičnem zajtrku v krogu družin smo dopoldne izkoristili za manjše ogledе okolice in barantanje z domačini za njihove minerale in fosile. Za spominke sem poleg nekaj dirhamov dal (zbarantal) tudi Andrejino staro bundo in majice, moje bunde pa nisem spravil v promet, ker prodajalec ni hotel direktne menjave, ampak še denar. Pa nič, enkrat pa mora biti tudi po moje. Okoli ograje kampa in zadaj, kjer se je kamp nadaljeval v puščavo, je bilo kupe otrok, ki so prodajali verižice, menjavali drobiž, v veliki večini pa samo prosjačili. Razdelili (pa tudi že prej ob poti) smo jim čokolade, ohranjeno obutev, oblačila, igrače, vendar nikoli ni bilo zadosti. Ne vem ali so hodili stalno novi ali so se samo menjavali v zahtevah. Popoldne se je razjasnilo in dogovorili smo se, da gremo v puščavo s kamelami pričakat sončni zahod. Naše barantanje v recepciji ni bilo najbolj uspešno, saj smo ceno s 150 dirhamov zbili na 100 samo za otroke, zato posla nismo sklenili. Ko smo se vrnili do kamperjev, so boljše polovice skočile v zrak, da kamele pač

morajo biti in jahanje tudi. Ker nam moški ponos ni dal, da bi se vrnili, je odšel na pogajanje ženski del. Zmagoslavno so se vrnile, cene sicer niso znižale, so pa za vse pribarantale čaj ob povratku (?).

Otroci so v pesku neizmerno uživali

Vojko in Mojca pa sta se ubadala z osebno higieno

Jahanje kamel v puščavo je bilo zanimivo in predvsem zabavno, sončni zahod lep in za prvič v puščavi enkrat. Jezdili smo slabo uro in se nato peš povzpeli na greben najbližje sipine, kjer smo počakali sončni zahod. Pri vzponu je bilo seveda veliko smeha, saj je šlo malo navzgor, pa malo navzdol. Za dodatno dobro razpoloženje je poskrbel najmlajši član Erazem, ki je s sabo nosil vodo Oazo in bil kar malce razočaran, ko palme niso hotele pognati tako kot v reklami.

Ob povratku so nam »kameltrajberji« poskušali prodati še nekaj svojih mineralov in fosilov, a seveda neuspešno, ker so nas že prej po vsej verjetnosti nategnili njihovi predhodniki. Vrnili smo se v mraku, se zvečer še malo trudili z druženjem, vendar zaradi hladu ni bilo pravega veselja, pa tudi vstati bo treba jutraj malo prej. Jutraj gremo namreč peš v puščavo na najvišjo sipino Erg Chebbi, da doživimo sončni vzhod in da tudi malo smučamo.

Dva Jerneja na čelu kolone

Kamela je profesionalno pozirala

Na vrhu sipine smo si privoščili Casablanca pivo

Erazem pri Oaza poizkusu

Sipine ob sončnem zahodu

Povratek proti kampu

15. dan – petek, 26.12.2008

Zjutraj smo pravočasno vstali, vendar se zaradi slabe družinske organizacije malce prepozno odpravili. Smuči (stare elanke) sva s sabo imela samo midva z Ivanom in

Ivan se je odločil, da jih po za sabo vlekel po pesku, sam pa sem si jih skupaj s pancermi privezal na nahrbtnik. Po pridobljenih informacijah našega arabskega ljubitelja whiskey-a naj bi hoja trajala 1,5 do 2 uri. Ko smo se odpravili, se je v daljavi že nakazoval svit, tako da z orientacijo nismo imeli težav. Ivan je z vlečenjem kmalu obupal in opremo sta mu pomagala nositi Vojko in Lidiya, sistem z nahrbtnikom pa je bil v preteklosti že tolikokrat preizkušen, da me ni mogel izdati. Brez problemov (a ne brez napora) sem prilezel na vrh sipine. Sončni vzhod smo doživeli na sipini pod najvišjo, kar pa mu seveda ni vzelo njegovega čara. Do vrha sipine smo od kampa potrebovali borih 45 minut.

Na vrhu sipine Erg Chebbi

Pri smučanju sem imel najprej težave z obuvanjem desnega pancerja, saj sem si teden dni pred odhodom poškodoval nart in sem do pred par dni še dobro šepal. Ker bi bila seveda velika bedarija nositi smuči in pancerce na sprehod po puščavi, sem stisnil zobe, požrl nekaj kletvic in nabil pancer na nogo. S smučanjem sem najprej poskusil na položnejši in od vetra bolj zbiti površini a me je po dobrih 20 m kar ustavilo. Nato sem poskusil na drugi strani in ob manjših težavah uspel narediti dobrih deset zavojev, preden sem se ustavil pod sipino. Še enkrat sem se povzpел in poskusil še na tretjem mestu. Tokrat sem udaril kar smuk in je kar letelo. Ker sem imel dobro hitrost, mi je bilo malo žal, da nisem parkrat dobro zavil, vendar ni bilo volje še za en vzpon. Se je pa z mojimi smučmi povzpел Vojko in še malo bolj desno kar elegantno izpeljal zavoje. Ivan je »zajebal mažo« in mu smuči nikakor niso stekle, zato je kmalu obupal.

Smuka po saharskem pesku

Skupna ugotovitev z Vojkom pa je bila, da so seveda potrebne izkušnje in gre po vsakem poizkusu bolje. Je pa to seveda daleč od smučanja in užitkov po snegu. Smuči in čevlje sem hotel ob povratku zabarantati, vendar sem si premislil, ker je po Hassanovih besedah v Srednjem Atlasu veliko snega in bom mogoče tam lahko poskusil še po snegu. Upajmo, da me ni nategnil. Ob povratku me je pred kampom čakal včerajšnji prodajalec in me spraševal, če še imam jakno. Danes bi menjal brez dodatka dirhamov. Udarila sva v roko in še ena jakna je šla v promet.

Opoldne smo kamp zapustili, spremljala nas je cela gruča otrok. Ko sem se po cca 1km spomnil, da še imam skoraj pol kg pistacijevih bombonov, jih je Anja dala otrokom skozi okno. Kot trop volkov so se stopli, mi skoraj odtrgali šipo in plen je odnesel največji med njimi. Je bilo kar malce strašljivo in predvsem nelagodno. Pred Erfoudom smo se ustavili še v muzeju mineralov in fosilov. Muzej je zanimiv, je družinski posel in se z njim ukvarjajo že dve desetletji. Vstopnine ni, lahko pa se kaj kupi v njihovi prodajalni in cene so v primerjavi z uličnimi »kšeftarji« zelo ugodne. Na voljo je cel kup manjših fosilov starih 500 milijonov let in več, izdelkov iz fosilnih ostankov in različnih kamnin.

Odhod iz puščave

Na muzej fosilov opozarja kopija okostja Triceratopsa

Pot smo nadaljevali do El Rachidie, kjer smo na lokalni tržnici obnovili zaloge sadja in kruha. Cesta do El Rachidie po dolini reke Ziz je zelo zanimiva in slikovita, prav tako po mestu mimo turkizno modrega akumulacijskega jezera in skozi za enkrat edini tunel v Maroku, ki so ga naredili legionarji tajske legije in ki so ga čuvali štirje vojaki.

Akumulacijsko jezero pri El Rachidii

»Legionarski tunel«

Pot nas je vodila nato preko 1907 m visokega prelaza, kjer so palme že zamenjali nizki borovci in kjer nas je pričakal prvi sneg. S prelaza smo se spustili do mesta Midelt, na koncu katerega nas je čakala prava akcijska policijska zaseda. Na cesti so imeli položene zavese z jeklenimi konicami, mimo katerih smo morali ob dovoljenju policistov voziti slalom. Tu in tudi v nadaljevanju poti po srednjem Atlasu so se na cestah začeli pojavljati znaki Barriage du Neige in zapornice za zaporo ceste. Predvidevali smo, da s temi zapornicami zaprejo ceste ob snegu, saj so vse ceste na zemljevidu označene kot zaprte med zimo.

Približno 20 km za Mideltom smo se že v temi (spet delno nočna vožnja) ustavili v restavraciji - kampu Timmay (N 32° 45.148 W 004° 55.176, višina 1515m)

Kamp je dokaj urejen, borovci in čiste sanitarije. Le del z bazenom je bil malce razbit, tako da se ne moreš izogniti vtisu, da so v glavnem vsi kampi doživeli že boljše čase.

16. dan – sobota, 27.12.2008

Ponoči je prvič na potovanju temperatura padla pod nulo (po mojem termometru stopinja pod ničlo), vendar je sonce ozračje kmalu ogrelo.

Recepcija kampa je kar v restavraciji in pred odhodom smo plačali malo manj kot 100 dirhamov za kamper.

Bil je kristalno jasen dan in ob izhodu iz kampa smo že videli, da je okoliško hribovje dobro zasneženo. Pot smo nadaljevali proti Fesu in tudi ob cesti so nas začele spremljati prve zaplate snega. Na vrhu prelaza Col du Zad (2178 m) pa nas je sprejela že prava snežna idila.

Prelaz Col du Zad

Obkrožal nas je planotast svet brez visokih vrhov

Cesta je bila tudi v nadaljevanju vožnje po planoti ves čas kopna, okoliško hribovje pa pod snegom, ki pa je na prisojnih legah že kopnel. Sneg je moral zapasti že pred časom. Čudovit dan, sneg in kar mamilo me je iz ceste v hribe, da se malo zapeljem tudi po snegu. Snega je bilo zmeraj več in kmalu smo se vozili med več kot meter visokimi snežnimi bankinami ob cesti. Pripeljali smo do križišča in ko sem videl znak Ifrane in Michliffen (ime sem imel v spominu kot smučišče) sem podzavestno zavil desno, čeprav smo se nameravali v Ifrane peljati po glavni cesti mimo kraja Azrou.

Kmalu za odcepom smo na desni videli velik živ žav, otroke s sanmi in tudi smuči zapiknjene v sneg. Ker ni bilo nobenega parkirišča smo parkirali kar ob robu ceste, kje je bilo že nekaj avtomobilov. In z mesta parkiranja smo za desnim robom gozda zagledali vlečnico. Kar odneslo me je v garažo po opremo in v 15 minutah sem že stal pred vlečnico, ki je bila postavljena tako, da se je začela na strmini in ne v izteku smučišča. Bila je stara naprava, s krogci in žičničarju sem odštel 60 dirhamov za dnevno karto in se dogovoril, da je karta lahko prenosljiva in bo tako za vse. Ko sem se počasi vozil na vrh, sem si rekel, pa pokažimo Maročanom, kako se smuča. Na smučišču namreč ni bilo več kot pet ljudi, ki so se lomili navzdol po zelo strmem smučišču. Zagnal sem se navzdol, potem pa presenečenje, katastrofa. Teren ni bil nikoli poteptan, delno cel sneg, delno nariti kupi, vmes pa luknje od zavojev križem kraž. Vse skupaj pa dobro zamznjeno. Prebil sem se v dolino, moker kot bi eno uro vzdigoval uteži in karto predal Ivanu. Ko je prišel dol, je ob bentenju takoj stopil s smuči, sam pa sem poskusil še enkrat. Tokrat sem vedel, kaj me čaka in spust je bil že malo boljši, vendar daleč od pravega smučanja. Začelo se je oglašati tudi koleno in sem tako hitro tudi sam našel vzrok za konec smuke.

Smučišče ...

... in muke na zamrznjenih grbinah

Skupna ocena – v življenju (od otroštva naprej) nisva smučala po težjem terenu. Ob izteku sem z Lidijino pomočjo poskušal prodati opremo in zmenili smo se za 500 dirhamov, ki naj bi jih čez uro kupec prinesel k avtomobilom. Na ravnini ob cesti smo si privoščili počitek na soncu, malico in malo piva ter opazovali množico, ki se je kar povečevala.

Uživanje na različne načine

Ob cesti je za nami parkiralo vse več vozil, avtobusov, šolskih kombijev. Kaos je bil nepopisen in ker so z nasprotne strani tudi prihajala vozila, se je kmalu vse ustavilo in policaji, ki jih je bilo kot listja in trave, zamaška niso uspeli razrešiti.

Gužva na cesti je bila velika

Zato smo lepo naprej uživali na soncu, Andreja in Mojca sta si celo privoščili jahanje na bogato okrancijanih konjičih.

Po jahalnih vajah se je nekomu utrnila misel (po dolomitskem vzoru), da bi se takole sredi snega prilegel kakšen dolomitski bombardino.

Lidija je v rezervah našla jajčni liker, dodali smo viski, malo improvizirali s spenjenim mlekom in maroški bombardino je dobro sedel.

Kupca za smuči ni bilo, zastoj se je razčistil in mahnili smo jo naprej. Tudi naprej po planoti je bilo ob cesti kupe ljudi in vozil in otrok, ki so se dričali po vsaki vzpetini. Očitno je to maroški sankališki raj. Spustili smo se v Irfane in si mesto ogledali kar iz avtomobila. Mesto je evropsko, drugačno in nas ni preveč zanimalo. Kraljevo rezidenco so ob celotni ograji čuvali trojke z brzostrelkami in puškami, eden v rdeči uniformi, eden v zeleni in eden v sivi. Hitro smo se poslovili in jo mahnili v Fes, kje smo se hoteli nastaniti v kampu International, ki naj bi bil zraven športnega kompleksa. Tablo za kompleks smo našli a nadaljevali v napačni smeri. Ob oknu se mi je pojavil motorist in mi ves čas mahal, naj odprem šipo. Vedel sem, da nam spet hoče nekaj prodati in sem ga ignoriral. Ob stanju pred semaforjem, pa sem le odprl okno in razložil mi je, da nas do kampa pripelje zastoj, za njegov užitek in nam v dobroščico. Pa da vidimo, Andreji sem rekel, da ima zagotovo kaj drugega za bregom, mogoče vodenje. Ko smo prispeli do kampa, res ni hotel ničesar, še majice ne, imel pa je brata, ki je vodič in nam bi za 150 dirhamov razkazal mesto (cca 6 ur). Dogovorili smo se, da je to cena za vse skupaj in določili za start 9.00 uro naslednji dan. Kamp (N 30° 58.487 W 007° 05.847, višina 1251m) je dokaj velik in kot večina kampov je že videl boljše čase, sanitarije in tuši na meji sprejemljivega. Glavni v kampu je bil mali debeli domačin, ki nam je bil vsem zoprni in ko smo hvaležno odklonili povabilo na večerjo v restavracijo kampa, je vse naše otroke povišal v odrasle in torej v višjo tarifo. To pa ga seveda ni oviralo, da istočasno ne bi prosil za pivo, ko smo si ga odprli za zaključek dneвне poti. Anja piše članke za tinejdžerske revije in bi morala oddati nekaj člankov, sam pa sem hotel malo preveriti ladijske povezave za nazaj (Tanger – Sete, ali Nador – Sete) in ker v kampu ni bilo interneta, sva jo s taksijem mahnili v mesto. Taksist je sicer vedel, kaj hočeva, vendar

Na konjih malo manjša

smo Cyber cafe komaj našli. Za vožnjo sva plačala 8 dirhamov, za uro uporabe interneta pa štiri. Nazaj sva se delno vrnila peš in si malo ogledala večerni utrip mesta, zadnji, neosvetljen del poti pa s taksijem.

17. dan – nedelja, 28.12.2008

Za kamp smo plačali 130 dirhamov po kamperju in ob 9.00 čakali na vodiča - brata, ki je bil točen, oblečen pa po domače, v haljo s kapuco. Vkrcał sem ga v avto in odpeljal nas je proti Medini. Med potjo sem prevozil rdečo luč na krožišču in komaj me je nehal lvan po voki – tokiju zafrkavati, naj le malo gledam okoli, že me je na sosednjem križišču ustavil policaj. Debata gor, debata dol, zagovarjanje vodiča, policist je vseeno izlekel ogromen A4 blok in se začel pripravljati na pisanje. Med vodičem in policistom se je začela vroča debata in na koncu je policist popustil, shranil blok in pomahal, naj vozimo naprej. In tako sem si prihranil 400 dirhamov. Parkirali smo na varovanem parkirišču ob obzidju (N 34° 04.167' W 004° 58.524').

**Naš vodič in osli –
edino transportno sredstvo v Medini**

Del Medine

Medina je res slikovita, ozke ulice, vse polno različnih in izredno slikovitih obrtnih delavnic in trgovin. Ima 300 mošej in mislim da 19.000 uličic. Peljal nas je tudi v tako ozke ulice, da sem se z rameni zagozdil med stene in je bilo potrebno iti zamaknjeno.

Ulice so polne mojstrov domače obrti

Ulica široka pol metra

In potem se je začelo dogajati to, kar doživi turist na svojem potovanju z agencijo. Pristali smo pri (vsaj na zunaj) velikem proizvajalcu preprog, Stavba je imela velik atrij in po ozkem stopnišču smo se okoli atrija povzpeli na streho, kjer je bil v posebni sobi prikaz tkanja preprog, kjer so se preizkusile tudi naše boljše polovice.

Potem pa nazaj v atrij, posedli so nas za dve mizi, vsak je dobil svoj čaj in začela se je predstavitev zgodovine stavbe in izdelovanja preprog. Država je za zapuščene in trpinčene žene ustanovila nekakšno zadrugo, da jih ne bi pri njihovem delu še bolj izkoriščali in naš govorec se je predstavil kot njihov odvetnik. Jezik mu je tekel kot namazan in začela se je prodaja preprog vrednih po več tisoč evrov. Posebej je poudaril, da so zadruga, za preproge imamo garancijo in cene so fiksne, ni barantanja. Ker nismo kazali nekega navdušenja, se je velikost začela zmanjševati in z velikostjo tudi cena. Pokazal sem malo zanimanja za majhno preprogo in bil sem pečen. Cena je bila 300 evrov, kar je bilo seveda občutno preveč in začelo se je barantanje v stilu, koliko pa daš ti. Kako barantanje, če tu ni barantanja in dobil sem odgovor, da se baranta samo za stare preproge in ta naj bi bila stara cca 50 let.

Izgleda enostavno, ampak

Z mojih 50 in njihovih 300 smo prišli do 110 evrov, pa še tu so me nategnili. Tako pač je, povabili so me v veliko pisarno z veliko mizo, roko mi je dal sam šef in mi razložil, da sem bogat človek, ker lahko potujem in vidim svet ter različne ljudi in običaje. Če se že s ceno nisem popolnoma strinjal, sem se deloma vsaj s to izjavo.. Preprogo so mi lično zavili, pravzaprav zašili v culico in ko sem se vrnil, sem bil še ravno priča, kako sta se dajala Vojko in prodajalec, ki ga je začel potem, ko s ceno nista prišla skupaj, začel žaliti, da ni človek, da nima poštenja in podobne ljubeznivosti.

**Pogled z vrha tkalnice na morje
satelitskih anten nad Medino**

**Prodajalec je bil na začetku sladek kot
med, po propadli prodaji pa nesramen**

Na hitro smo jo pobrisali in se spet prepričali, kako agresivni postanejo, če ne gre več po njihovem. Ogled smo spet nadaljevali po slikovitih uličicah in pristali v zadrugi za predelavo usnja.

Pogled z vrha na delo pri barvanju, pranju in sušenju usnja je vreden malo smradu, ki pa ob našem obisku niti ni bil pretiran. Kljub temu sem si k nosu tiščal vejico melise, ki jo dobiš pred izhodom na razgledno teraso.

Pogled na barvanje usnja je slikovit, pogoji dela pa nevredni človeka

Poleti morajo biti vonjave verjetno nepopisne. Pogled na tradicionalen način obdelave usnja je zanimiv, vendar pa so delovne razmere delavcev tam doli katastrofalne. Kot eno glavnih kemikalij oziroma sredstev za obdelavo usnja uporabljajo namreč tudi golobji drek. Verjetno, kljub morju satelitskih anten nad Medino, še niso slišali za zdravo delo ali pa sindikalni boj.

Po ogledu pa seveda spet nakupovanje, barantanje. Zanimivo je bilo, da je prodajalec izjavil, da so tudi pri njih cene fiksne in da se ne baranta. Ha, ha, ha, ni minilo niti pet minut in smo že tako barantali, da se je kar prašilo. Tokrat sta štafetno palico prevzela Ivan in Lidija, ki sta si kupila vsak svojo podaljšano jakno. Seveda smo morali preveriti, če v žepih njunih jakn ni ostalo kaj golobjega dreka.

Od prodajalcev usnja nas je naš zakrinkan vodič odpeljal na ogled izdelave (in prodaje) ročno izdelanih okrasnih bronastih krožnikov in drugih predmetov, kjer pa smo se uspešno ubranili nakupov.

Ročno graviranje

Detajl ročne izdelave vzorca

Po želodcih nas je že malo črvičila lakota in vodiča smo prosili, da nam naj pokaže kakšno dobro in ne predrago restavracijo. V neki razriti in neugledni uličici smo vstopili v restavracijo in pomislil sem, da sem pri vodiču malo pretiraval z zahtevo, da ne sme biti predrago. Toda notri nas je sprejel luksuz in luksuzne so bile tudi cene, saj bi za kuskus odšteli kar 150 dirhamov po osebi.

Neugleden vhod v restavracijo ...

... in notranjost

Ta je bila malo premočna in smo mrtvo hladni na presenečenje osebja odšli. V drugi restavraciji so bile cene nižje in za predjed (različne maroške solate in omake), kuskus oziroma po želji piščančja nabodala in malo sadja na koncu, smo odšteli 70 dirhamov po osebi. Po zanimivem in ostrem kosilu (predvsem maroške predjedi) je bilo na vrsti tkanje blaga in pisanih rut in za rutami še obisk manjše zeliščne trgovine in različnih

domačih zdravil za vse vrste težav. Ker zdravila za težave s prazno denarnico ni imel, smo kupili le nekaj prahu za prečiščenje sinusnih poti.

Seveda nismo smeli manjkati pri zeliščarju

Ker smo bili po vseh teh silnih ogledih in barantanjih že krepko utrujeni, smo počasi končali z ogledom Medine in se odpravili do parkirišča. Parkirnina je bila 20 dirhamov (prej obljubljena 10) in zapeljali smo se samo še do izdelovalcev keramike.

Ob parkiranju nas je sprejel gost črn dim, ki se je vil iz kurišč pod cesto. Vodič, ki nas je čakal, nam je razložil, da je to od kurjenja ostankov oliv po stiskanju olja v pečeh in da zadeva ni zdravju škodljiva. Pravljičice za lahko noč, saj se od dima ni videlo pol soseske.

Žganje keramike od daleč ...

... in od blizu

Po bližjem ogledu kurišč peči za keramiko, smo ugotovili, da kurijo tudi z drvmi in z žagovino, ki jo kar z rokami potiskajo v peč in pri tem stalno tvegajo, da jih po vzbuhi ožgal po telesu. Sprehod skozi proces nastajanja keramičnih izdelkov s predvsem ročnimi postopki je bil kljub že veliki kilometraži v nogah zelo zanimiv, predvsem me je fasciniral oblikovalec gline, ki je s pomočjo nožno gnanega kolesa v parih sekundah

izdelal tadžin. Bil je tako precizen, da je pokrov brez merjenja točno pokrival osnovno posodo. Zanimiv je bil tudi postopek ročnega klesanja emajlirane površine s ploščic in oblikovanja vzorcev.

Po ogledu smo odložili našega vodiča in spet je prišla na površje enostranska arabska poštenost, za vodenje smo se dogovorili 150 dirhamov za skupino, vodič je hotel 250, ker je ogled trajal malo dlje. Po naši oceni je dobil premalo provizije od naših nakupov, vendar se nismo hoteli cenkati, končno me je le rešil plačila kazni. Družno smo sklenili, da se vrnemo v kamp, da pa predhodno spet malo obnovimo zaloge v trgovskem centru Marjane, ki bi moral biti nekje v bližini kampa. Kljub spraševanju in kroženju po okolici, centra nismo našli, ob obilo smeha pa smo našli veliko tablo, ki je označevala lokacijo gradnje novega centra. V smeri od kampa proti centra mesta pa smo končno le našli soliden supermarket (mislim da ACISA), kjer smo dobili celo sveže ribe, vsaj tak videz so dajale. Za 12 kosov velikih ploščatih morskih rib smo plačali 110 dirhamov, s tem, da jih je prodajalec očistil, očistil luske in postrigel zunanje pikajoče dele plavuti in hrbtnege dela.

Zunaj je začelo deževati in to je bil mislim, da prvi naš doživeti dež v Maroku. V bližnjem kafiču smo si privoščili odličen kapučino in čakali, da naliv poneha. Po povratku v kamp smo raztegnili tende in kljub rahlemu pršenju uživali ob ribah na žaru in dobri kapljici.

Trgovina s keramiko

Vojko ob peki

18. dan – ponedeljek 29.12.2008

Predhodno poizvedovanje po internetu za ladijski povratek iz Nadorja v Sete (Francija) je bilo neuspešno (ni bilo primernih terminov), zato je smer proti Tazi in Mellili odpadla. In ker Mojci nikakor ni ležala smer proti Ketami zaradi dokaj ovinkaste ceste in predvsem odpora pred opojnimi substancami, smo se kompromisno odločili za smer proti Chefchaouenu mimo maroškega muslimanskega romarskega mesta Ouezzane. Iz Fesa nam je pomagala navigacija samo z zemljevidom, ker če si nastavlja vodenje, se smer vožnje ni pokrivala z zemljevidom. Tako pač je pri črnih verzijah na črni celini. Cesta je bila solidna, pokrajina pa prav nič afriška. Vse zeleno, ob poti so nas spremljali nasadi pomarančevcev in limon in oljk. Vojko in Mojca sta na hitro ob cesti nabavila zaboj pomaranč (70 dirhamov) in kasneje tudi olivno olje. Čeprav sem velik ljubitelj olivnega olja, se za nakup nisem mogel odločiti, saj so imeli olive shranjene v kupih kar na tleh ob hišah in cesti in so jih veselo lopatali kot mi sneg doma. Zanimiv pa je način hladnega stiskanja olja, saj za vrtenje kamna uporabljajo osličke.

Mletje oliv

Prodaja olivnega olja ob cesti

Mesto Ouezzane ni dajalo vtisa, da je vredno v ogleda, zato smo le parkirali v stranski ulici in z Vojkom sva odšla v mesto menjat denar. Banko sva sicer našla, vendar je bila zaprta in malo čudno se nama je zdelo, ker so bile banke že zjutraj zaprte tudi v Fesu. Ko sva se tako ozirala po kakšni menjalnici, je pristopil majhen možakar in nama ponudil menjavo. Ko je omenil kurs 1 euro = 10 dirhamov, sva se mu le nasmehnila in odšla nazaj po ulici. Usedla sva se na vrt bližnjega bifeja in si s kapučinom privezala popotniško dušo. Kmalu je za nama prišel prejšnji ponudnik menjave in se usedel za sosednjo mizo. Nekaj časa je zdržal brez besed, potem pa nama le začel razlagati, da so sedaj v Maroku prazniki in so tri dni banke in ustanove zaprte in da nama bo menjal denar skoraj po uradnem kursu. Beseda je dala besedo in med drugim sem mu ponudil nakup smučarske opreme. Presenetljivo je bil za in odšli smo do avtodomov, da mu pokažem smuči. Tokrat so bili pogoji prodaje obrnjeni, sam sem nekaj hotel prodati, on zadeve ni rabil, bi pa kupil, če bi bilo poceni. In tako sva z mojih 500 dirhamov pristala pri 200 in si segla v roko. Da kupčijo zapečatimo, nas je povabil k sebi domov na čaj, pa tudi smučarko opremo bi sam težko privlekel domov. Pri avtodomih je ostal le Vojko z svojo družino, vsi ostali pa smo jo mahnili na čaj. Tako smo se podali čez mesto s smučmi, palicami in pancerji in seveda vsepovsod vzbujali zanimanje in smeh. Med potjo nam je povedal, da je mesto nekako odrezano od turističnih poti, je pa veliko romarjev, saj je mesto romarski in sveti kraj za maroške muslimane, enako kot za vse Muslimane Meka.

Na obisku v maroškem domu

Sam je služil vojsko v ameriški bazi, ko je ta še bila v Maroku, sedaj pa je nekakšen nadzornik-koordinator za dela pri akumulacijskem jezeru. Ima pet otrok in hiško v ne tako starem delu mesta. Soba, v kateri smo sedeli, je bila majhna, kuhinja še manjša, namesto štedilnika majhen kuhalnik na dve plošči, družina pa je složno poskrbela za hitro čiščenje mize in kuhanje čaja. Čaj smo popili z malo mešanimi občutki, saj čistoča okoli nas ni ravno bodla v oči, tudi menjava ni bila čisto taka, kot je obljubil, saj po njegovem sedaj evro v primerjavi z dolarjem pada in bo imel veliko izgubo. Vmes nam je na televiziji kazal vojne prizore in krel Izraelci. Šele tu smo videli, da se Izraelci in Palestinci spet tolčejo v Gazi. Ko smo že pri televiziji, satelitskih anten je v Maroku kot listja in trave in naš domačin nam je razložil, da v Maroku dobiš TV in komplet satelitski sistem z anteno z motorjem za 70 evrov.

Pred odhodom mi je kot znak prijateljstva dal še darilo in sicer je s police vzel že rabljen pepelnik ter ga na hitro obrisal v hlače. Seveda nam je hotel potem razkazati še vse mesto in vse delavnice, vendar smo ga po prvem ogledu tkalnice preprog ustavili, da se nam mudi, ker nas pri avtomobilih čakajo prijatelji. Pa se ni dalo od njega enostavno posloviti, ponudil je, da se pelje z nami in nam pokaže, kje lahko poceni kupimo glineno posodo. V duhu novega maroško – slovenskega prijateljstva smo ponudbo sprejeli in kmalu iz mesta v načrtovani smeri ob cesti opazili (kot velikokrat prej in še kasneje) razstavljene lončene izdelke in okrasno keramiko. Pokazal nam je torej nekaj, kar bi sami našli skoraj miže. Dobro, potem se je na veliko trudil pri prodaji oziroma naših nakupih in izdelke smo kupili po doslej najnižjih cenah. Kasneje pa se je izkazalo, da so cene lahko še za malenkost nižje.

Nakup keramike ob cesti

Ker se naše boljše polovice nikakor niso mogle ločiti od keramike, sem še izkoristil eno zadnjih priložnosti in staro bundo zamenjal za velik keramičen okrasni pladenj. Pred odhodom in ločitvijo od našega novega znanca, sem mu podaril še pet majic za pet njegovih otrok in mahnili smo jo proti Chefchaouenu.

Na vzponu proti mestu smo srečali dva slovenska avtodoma in sicer gospoda Spevana iz Maribora in njegovega prijatelja. Na hitro smo jima kar ob cesti posredovali nekaj koristnih informacij ob grizljanju še skoraj svežega domačega slovenskega peciva. Sami pa smo zvedeli, da je vreme v Eu slabo, da so v južni Franciji zaradi snega stali, da so zaradi neurja komaj prišli z ladjo čez in da so jih na meji že obrali za dvakrat 40 evrov. Bo že bolje, zaželeli smo jim srečno pot in kar malo z zavistjo gledali za njimi, ker jih čaka še toliko zanimivega.

Mesto pred nami je počasi tonilo v meglo, zato smo kar z avtodomi naredili krog po mestu in jo mahnili v kamp Azilane na hribu nad mestom (N 35° 10,553 W 005° 16.010). Kamp je z obeh strani dostopov v mesto dobro označen s tablami in ga je nemogoče zgrešiti.

Tudi kamp je odet v značilno modro barvo

Receptor v kampu je imel prijatelja v Ljubljani in smo na ta račun hoteli dobiti malo diskonta, a nisem prepričan, da nam je uspelo (290 dirhamov za vse tri kamperje). Bilo pa je spet obilo smeha in pri barantanju se nam je pridružil še starejši Nizozemec, ki je prispel malo za nami.

19. dan – ponedeljek 30.12.2008

Zjutraj sem hotel malo na sprehod do mesta a sem se hitro omejil le na okolico, saj sem lep čas iskal Jernejev čevelj, ki je izginil izpred vhoda v avtodom. Seveda sem takoj osumil domačega kužka iz kampa, ampak čevlja kljub določitvi glavnega osumljenca nisem našel. Šele tik pred odhodom je čevelj slučajno našla Anja. Bil je cel, le malce poslinjen.

Pot smo nadaljevali proti Tetouanu in se vmes seveda še ustavili pri obcestnih prodajalcih keramike. Tu so bile cene brez velikega barantanja najbolj ugodne, kar me je malo jezilo glede na že opravljene nakupe ob sodelovanju našega »prijatelja« iz mesta Ouezzane.

Utrinki z zadnjega dela poti

Pri vožnji mimo Tetouana smo se odločili, da zavijemo v mesto in nabavimo vsaj kruh. Napaka. V mestu smo zavili na taki strmini, da je Ivan pri speljevanju izpred semaforja skoraj raztrgal asfalt in bobniče mimoidočih. Malo naprej pa smo padli v demonstracije v podporo Palestini. Vojko je bil prvi in ga je množica predvsem mladine samo malo oplazila, Ivana in predvsem mene kot zadnjega pa so popolnoma obkolili. Bilo je dretja, navzdol obrnjenih palcev, metanja na pokrov motorja in predvsem tolčenja po vozilu. Vsaka dlaka mi je stala pokonci in nisem vedel ali naj dam gas ali naj počakam, da izrazijo svoj bes na našem vozilu. Po minutah dolgih kot večnost smo se počasi le prerinili skozi množico in jo »užgali« proti meji. Vmes smo se ustavili za pregled posledic političnega vločka v našem potovanju in kar s strahom sem si ogledoval vozilo. K sreči razen nekaj prask ni bilo vidnih poškodb in Hymerjeve stene so se kar dobro odrezale. Imel sem še nekaj dirhamov in odločili smo se, da še do konca napolnimo vozila z gorivom, ker je gorivo zagotovo cenejše kot v Španiji. Do meje na naši strani ni bilo črpalke, zato smo se na meji obrnili in se vrnili cca 2 km. Natočili smo gorivo, na bližnji tržnici nabavili še kruh in mimogrede še velikanske sendviče po 1 eur. Sendviči so bili res ogromni, pol metra dolg »francoz«, notri pa poleg tune še riž, pa zelje, solata, čebula, paprika, majoneza in na koncu še pomfri. Tako opremljeni smo se le podali na mejo, pred samo mejo pa kupi ljudi, cul, paketov, taksiji, ljudje so bili po vseh okoliških vzpetinah. Pričakovali smo dolgo čakanje, pa temu ni bilo tako.

Velika gužva pred mejnim preходом

Zadnji metri Maroka

Takoj so nas usmerili v svojo kolono, dobili smo spet famozne formularje, jih izpolnili za vse potnike, oddali policistom pri okencih in dobili žige v potne liste. Seveda brez ponujanja pomoči ni šlo, vendar ko sem nenaročenemu pomagaču malo trdo razložil, da so potni listi naši in jih ne dam nikomur v roke, me je pustil na miru. S potrjenimi potnimi listi smo se peljali prav na mejni prehod, tam oddali še zeleni formular za avto, ki smo ga dobili ob vstopu, en izvod dobili nazaj in zapustili Maroko. Nihče ni pogledal v avto, nihče ni preveril oseb, važno je bilo le, da je birokracija urejena. Na španski meji mi je policist samo pomahal, cariniku pa sem samo za trenutek odprl garažo in že smo bili v Ceuti, spet v EU. Takoj čez mejo sem zamenjal še ostanek denarja in seveda so me malo odrli, saj sem za 550 dirhamov dobil samo 44 evrov.

Ker sem prvi prišel čez mejo, sem pri črpalci počakal še ostali del karavane in mimogrede opazil, da je tu nafta še cenejša (0,63 eur/l) kot v Maroku. Vojko je imel na meji malo težav, ker mu je carinik pri vstopu napisal napačen datum (leto 2006) in je carinike seveda zanimalo, kje so bili tako dolgo. Po intervenciji treh dodatnih šefov so nesporazum le razčistili.

Karte za trajekt smo kupili kar v kiosku zraven kontrolnega vhoda (214 eurov na kamper) in se zapeljali na trajekt. Vmes sta bili še dve kontroli, ena s psom dresiranim za odkrivanje narkotikov in ena za kontrolo potnih listin. Vožnja je bila kratka in zibajoča, po pristanku pa smo pred izhodom iz пристanišča opravili še dve kontroli, eno ponovno s psom. Pot smo takoj nadaljevali naprej in prespali naprej od Malage, v kampu Valle Niza, kjer smo s sebe sprali še zadnji afriški »švic«.

20. dan – torek, 31.12.2008

Vožnja proti domu, za praznovanje novega leta smo izbrali naturistični kamp El Portus v bližini Cartagene. Je dokaj na samem, v svojem zalivu in s svojo plažo in predvsem množico penzionistov, ki pred zimo pobegnejo pred mrazom. Na plaži smo po polnoči priredili pravi ognjemet in tako malo popestrili dogajanje.

Tu smo preživel Silvestrovo

21, 22, 23. dan – 1.1. – 3.1.2009

Vožnja domov, enkrat smo prespali pred Barcelono in drugič na zadnji bencinski črpalki v Franciji z lepim razgledom na nočni Monako. Potovanje smo končali s šopingom v okolici Palmanove in seveda z obvezno pizzo v že naši Divači.

